Uitvoeringstoets

Invoering abonnementstarief en uitvoering van de Wmo per 2020 (impactanalyse)

Auteur: CAK
Datum: 12 juni 2018
Versie: 1.0 definitief

www.hetcak.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting		3
1.	Aanleiding en doelstelling	6
2.	Definitie	11
3.	Randvoorwaarden en uitgangspunten	13
4.	Impactanalyse uitvoeringsvarianten	15
5.	Risico’s en beheersmaatregelen	36
6.	Planning	37

Samenvatting

Het kabinet neemt een reeks van gerichte maatregelen met als doel de stapeling van zorgkosten voor de burger te verminderen. In het regeerakkoord is onder andere het voornemen opgenomen om de huidige inkomensafhankelijke bijdragesystematiek in de Wmo 2015 per 2020 te vervangen door een eenvoudig abonnementstarief van € 17,50 per vier weken. Daarnaast wordt in opdracht van VWS onderzoek gedaan om te bezien of de taak tot vaststelling en inning van de bijdrage Wmo 2015 per 2020 geheel of gedeeltelijk door gemeenten uitgevoerd kan worden (‘kan-bepaling’). Op dit moment bestaat hierover nog geen duidelijkheid. Daarom heeft VWS het CAK verzocht een uitvoeringstoets uit te brengen met diverse uitvoeringsvarianten en vormgevingsscenario’s en deze op haalbaarheid en uitvoerbaarheid te toetsten. Deze rapportage geeft de impact en uitvoerbaarheid weer van de beleidsvoornemens op de klant, de keten en het CAK (juridisch, techniek en uitvoering). Uiterlijk 12 juli 2018 volgt de volledige uitvoeringstoets waarin ook de gevolgen in kaart worden gebracht voor de organisatie, het personeel, de financiën, de verantwoording en beleidsinformatie van het CAK.

AANPAK IMPACTANALYSE

Het CAK heeft per uitvoeringsvariant het meest complexe vormgevingsscenario op uitvoerbaarheid en haalbaarheid per 2020 getoetst: het scenario waarin de meeste uitzonderingen op het abonnementstarief van € 17,50 per periode van toepassing zijn. Als de variant met de meeste uitzonderingen uitvoerbaar is gebleken, kan worden aangenomen dat eenvoudiger varianten die daar een afgeleide van zijn ook uitvoerbaar zijn, zoals een abonnementstarief dat voor alle vormen van ondersteuning geldt.

UITVOERBAARHEID UITVOERINGSVARIANT 1

Het CAK is uitvoeringstechnisch in staat om uitvoeringsvariant 1 (het CAK voert het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen volledig op grond van de wettelijke taak uit) in combinatie met de diverse vormgevingsscenario’s met ingang van 2020 uit te voeren.

PERIODIEKE FACTURATIE OMZETTEN

In het verlengde van het SGO-traject ‘Harmoniseren Inkomensbegrippen’ ontstaat met de wijziging van de Wmo 2015 het momentum de periodieke facturatie om te zetten naar voor de burger beter herkenbare facturatie op maandbasis. Deze komt daarmee in lijn met het vertrouwde ritme van uitkering, toeslagen, pensioen of salaris. Het maakt het mogelijk de eigen bijdrage in de vorm van een abonnementstarief door middel van broninhouding te verrekenen met pensioen of uitkering, vergelijkbaar met de systematiek voor broninhoudingen bij de Wlz en beschermd wonen. Dit levert voor een aanzienlijke groep CAK-klanten (60%) een verdere reductie van administratieve last op, omdat ze geen factuur meer ontvangen die ze moeten voldoen. Dit is in lijn met een doelstelling van het regeerakkoord, administratieve lastenverlichting voor de burger.

RANDVOORWAARDE BIJ UITVOERINGSVARIANT 1

Randvoorwaarde bij de technische uitvoering van variant 1 is dat het CAK beschikt over een – tot de scope van de Wmo voor 2020 beperkt – nieuw ingericht ICT landschap. Het CAK kan zorgdragen voor de inrichting van een nieuw ICT landschap voor de Wmo 2015 vóór 1 januari 2020. Dit nieuwe landschap voorziet in een wendbaardere omgeving waarin eenvoudiger regelingen of regeling-componenten (uitvoeringsvarianten) kunnen worden toegevoegd of gewijzigd. Met het nieuwe ICT landschap kan het CAK wets- en beleidswijzigingen centraal doorvoeren en implementeren. Ook voorziet het in een snellere afhandeling van processen door modernisering van berichtuitwisseling en procesinrichting. Daarnaast zijn

de benodigde infrastructuur met ketenpartners, de huidige schaalvoordelen en de kennis en expertise is bij het CAK aanwezig.

UITVOERBAARHEID UITVOERINGSVARIANT 2

Het uitvoeren van het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen in opdracht van gemeenten (uitvoeringsvariant 2) is ook mogelijk. Wel zijn er diverse juridische maatregelen en wetswijzigingen nodig om dit mogelijk te maken. Daarnaast brengt het aanvullende vraagstukken met zich mee in de relatie met VWS als systeemverantwoordelijke, eigenaar en opdrachtgever van het CAK als Zbo (Kaderwet zelfstandige bestuursorganen).
De Wet Markt en Overheid en het aanbestedingsrecht sluiten de uitvoering in opdracht van gemeenten niet uit, maar leveren juridische risico`s op. Het CAK is als voormalige uitvoerder en overheidsinstelling kwetsbaar voor juridische argumenten van commerciële marktpartijen. Deze risico`s zijn deels te mitigeren, onder meer door bij de kostprijsberekening een strikte scheiding per taak te hanteren.

UITVOERBAARHEID UITVOERINGSVARIANTEN 3A EN 3B

De uitvoeringsvarianten 3A en 3B resulteren in een verdeling van de bijdragetaken tussen gemeenten en het CAK. Het CAK is uitvoeringstechnisch in staat deze uitvoeringsvarianten met ingang van 2020 uit te voeren. Aan klanten moet echter duidelijk gecommuniceerd worden wanneer ze met het CAK en wanneer ze met gemeenten te maken hebben, en bij wie ze terecht kunnen voor welke vragen. Beleidswijzingen in de bijdragesystematiek kunnen in deze uitvoeringsvarianten alleen centraal worden doorgevoerd in geval van uitvoering door het CAK. Voor wijzigingen in geval van uitvoering door gemeenten is VWS afhankelijk van de verandercapaciteit bij gemeenten.

UITVOERBAARHEID UITVOERINGSVARIANT 3C

Tot slot is de introductie van een gegevensknooppunt bij het CAK voor de bewaking van anticumulatie onderzocht. De uitvoeringsvariant 3C is uitvoerbaar als onderdeel van de Wlz en uiteraard ook te combineren is met de varianten 3A, 3B en 4. Deze laatste variant wordt in fase 2 van de uitvoeringstoets verdere uitgewerkt.

CONCLUSIE

Uit de impactanalyse van de verschillende uitvoeringsvarianten blijkt dat alle uitvoeringsvarianten uitvoerbaar zijn. Bij tijdige opdrachtverstrekking is uitvoeringsvariant 1 realiseerbaar per 1 januari 2020. Het CAK is uitvoeringstechnisch in staat om uitvoeringsvariant 1 in combinatie met de diverse vormgevingsscenario’s uit te voeren. De benodigde infrastructuur met ketenpartners, de huidige schaalvoordelen en de kennis en expertise is hiervoor bij het CAK aanwezig. Systeemflexibiliteit is noodzakelijk om eenvoudig wijzigingen in wet- en regelgeving te kunnen doorvoeren. In het nieuwe ICT landschap kunnen wets- en beleidswijzigingen centraal doorgevoerd en geïmplementeerd worden.
De uitvoeringsvarianten 2, 3a en 3B hebben diverse consequenties voor de klant, de keten en op het juridische vlak. Ook komen er uit de analyse punten naar voren waarop maatregelen genomen moeten worden waardoor de complexiteit eerder toeneemt dan afneemt.

RANDVOORWAARDEN VOOR EEN TIJDIGE IMPLEMENTATIE

- Aanpassing van het ICT-landschap vergt een minimale doorlooptijd van 18 maanden tot implementatie. Om tijdige implementatie te kunnen realiseren moet de opdrachtverstrekking aan het CAK uiterlijk 30 juni 2018 hebben plaatsgevonden.
- De berichtdefinitie van het iWmo berichtenverkeer voor 2020 moet uiterlijk 1 januari 2019 definitief zijn vastgesteld. De standaard moet beschikken over een start-, mutatie/pauze- en stopbericht en een nieuw CAK bericht. De nieuwe standaard moet uiterlijk 1 juli 2019 gepubliceerd zijn in verband met de benodigde implementatietijd in de keten.

- Landelijk gebruik van de iWmo-standaard voor berichtenverkeer moet vanaf 2020 verplicht gesteld zijn.
- Het juridisch kader voor de inhoud van de wettelijke taak moet uiterlijk 1 januari 2019 definitief zijn vastgesteld.
- Om de klant en de keten tijdig te kunnen informeren moeten VWS en de VNG medio 2019 starten met de uitvoering van een communicatieplan.
- Er wordt een regieorganisatie ingericht om de transitie gecontroleerd uit te voeren. De regieorganisatie zal bestaan uit vertegenwoordigers van gemeenten, zorgaanbieders, softwareleveranciers, het CAK en het ministerie van VWS en heeft zowel een inhoudelijke, coördinerende als een monitorende en rapporterende rol.

1. Aanleiding en doelstelling

Het kabinet neemt een reeks van gerichte maatregelen met als doel de stapeling van zorgkosten voor de burger te verminderen. In het regeerakkoord is onder andere het voornemen opgenomen om de huidige inkomensafhankelijke bijdragesystematiek in de Wmo 2015 per 2020 te vervangen door een eenvoudig abonnementstarief van € 17,50 per vier weken. Hierdoor wordt de bijdrage verlaagd en worden de financiële effecten van stapeling van zorgkosten voor veel mensen beter draagbaar. Daarnaast heeft het kabinet de verwachting dat de uitvoering vereenvoudigd wordt en de administratieve lasten in de Wmo 2015 zullen afnemen. Op verzoek van het ministerie van VWS stelt het CAK een uitvoeringstoets op naar de invoering van een abonnementstarief in de Wmo met ingang van 2020. Daarbij is gevraagd rekening te houden met vier uitvoeringsvarianten in combinatie met vier vormgevingsscenario's aangevuld met de beleidskeuzevrijheid van gemeenten.

1.1. Vraagstelling van VWS

Op 20 april jl. heeft VWS het CAK in formele zin gevraagd een toets naar de uitvoerbaarheid van de invoering van het abonnementstarief in de Wmo op te stellen[1]. Daarnaast voert KPMG in opdracht van VWS een onderzoek uit naar de uitvoeringsmodaliteiten voor een abonnementstarief per 2020. Op dit moment bestaat hierover nog geen duidelijkheid. Daarom heeft VWS het CAK verzocht een uitvoeringstoets uit te brengen met diverse uitvoeringsvarianten en vormgevingsscenario's, waarin het CAK de taak geheel of gedeeltelijk behoudt, en deze op haalbaarheid en uitvoerbaarheid te toetsten. Ter ondersteuning van definitieve besluitvorming en beleidsbepaling wil VWS eind mei 2018 kunnen beschikken over de onderzoeksresultaten van KPMG.

Conform het Protocol Uitvoeringstoets heeft het CAK 12 weken de tijd om een uitvoeringstoets op te stellen. In afwijking daarop is het CAK gevraagd de uitvoeringstoets in delen op te leveren. In deze rapportage, de impactanalyse, op te leveren aan VWS uiterlijk 31 mei 2018, gaat het CAK in op de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van de beleidsvoornemens per 2020, het juridisch kader en de techniek van drie uitvoeringsvarianten (zie paragraaf 1.2). Zes weken later, op uiterlijk 12 juli 2018, levert het CAK de volledige uitvoeringstoets op waarin ook uitvoeringsvariant 4 (zie paragraaf 1.2) in kaart wordt gebracht en de gevolgen van de beleidsvoornemens voor het CAK (organisatie, personeel, financieel, verantwoording en beleidsinformatie).

VWS vraagt het CAK de vier **uitvoeringsvarianten** en vier **vormgevingsscenario's** op uitvoerbaarheid en haalbaarheid te toetsen. Deze worden in paragraaf 1.2 nader toegelicht.

Het CAK heeft per uitvoeringsvariant het meest complexe vormgevingsscenario op uitvoerbaarheid en haalbaarheid per 2020 getoetst: het scenario waarin de meeste uitzonderingen op het abonnementstarief van € 17,50 per periode van toepassing zijn. Als de variant met de meeste uitzonderingen uitvoerbaar is gebleken, kan worden aangenomen dat eenvoudiger varianten die daar een afgeleide van zijn ook uitvoerbaar zijn, zoals een abonnementstarief dat voor alle vormen van ondersteuning geldt.

In de bijlage bij de brief van 20 april jl. wordt een vormgevingsscenario voor de doorberekening van gebruikelijke kosten aan de klant geschetst. Dit scenario heeft het CAK op verzoek van VWS[2] niet

[1] Brief met kenmerk 1332439-175865-DMO

[2] Mondeling overleg VWS – CAK op 25 april 2018

onderzocht. In plaats daarvan is wel een aanvullend verzoek tot verdere uitwerking gedaan[3]. Het gaat om uitvoeringsvariant 1, waarin het CAK het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen volledig op grond van de wettelijke taak uitvoert. Verder wordt uitgegaan van het vormgevingsscenario waarin voor woningaanpassingen een inkomens- en vermogensafhankelijke systematiek blijft gelden. In dit vormgevingsscenario moeten gemeenten de keuze hebben om bij verordening te regelen dat woningaanpassingen wél onder het abonnementstarief te laten vallen. Zodat Wmo-klanten in de betreffende gemeente aanvullend op het abonnementstarief van € 17,50 geen extra bijdrage hoeven te betalen voor woningaanpassingen. Het CAK heeft dit aanvullende verzoek meegenomen in deze impactanalyse.

1.2. Beschrijving van het beleidsvoornemen van VWS

In deze paragraaf worden de mogelijke uitvoeringsvarianten en vormgevingsscenario's voor 2020 nader toegelicht.

1.2.1. *Introductie van het abonnementstarief*

Met de introductie van een abonnementstarief van € 17,50 per vier weken is de hoogte van de eigen bijdrage niet langer afhankelijk van zorgomvang, inkomen, en vermogen. Op dit moment is niet duidelijk of het feitelijke zorggebruik een criterium voor de verschuldigdheid van het abonnementstarief is. Is men de bijdrage ook verschuldigd over de perioden waarin geen ondersteuning wordt afgenomen, bijvoorbeeld als gevolg van een ziekenhuisopname of een vakantie? VWS stelt in de bijlage bij de brief van 20 april 2018 dat "een abonnement in principe doorloopt tenzij gemeenten hier aparte regels voor stellen". Het CAK concludeert hieruit dat gemeenten over beleidsvrijheid over de verschuldigdheid beschikken en dat de uitvoering daarin moet voorzien.

Het abonnementstarief is van toepassing op de bijdrage voor maatwerkvoorzieningen en persoonsgebonden budgetten, met uitzondering van beschermd wonen in de accommodatie van een instelling. Op deze vorm van ondersteuning blijft de intramurale bijdragesystematiek van toepassing die ook in 2020 en verder door het CAK wordt vastgesteld en geïnd. De bijdrage voor woningaanpassingen (geleverd in natura of in de vorm van een pgb) en algemene voorzieningen maken mogelijk onderdeel uit van het abonnementstarief. Het is op dit moment niet duidelijk welke voorzieningen precies onder het abonnementstarief zullen vallen. Definitieve besluitvorming daarover moet nog plaatsvinden. Daarom is de uitvoerbaarheid van de onderstaande **vormgevingsscenario's** onderzocht:

A. **Woningaanpassingen**:
   1. Woningaanpassingen maken onderdeel uit van het abonnementstarief.
   2. Voor woningaanpassingen blijft een inkomens- en vermogensafhankelijke bijdragesystematiek gelden. Hierbij hebben gemeenten de keuzevrijheid om de bijdrage hiervoor wel of niet onderdeel van het abonnementstarief te laten zijn.

B. **Algemene voorzieningen**:
   1. Algemene voorzieningen maken geheel of gedeeltelijk onderdeel uit van het abonnementstarief.
   2. Algemene voorzieningen maken geen onderdeel uit van het abonnementstarief.

[3] Verzoek per e-mail van beleidsmedewerker DMO van VWS van 26 april 2018 met als onderwerp "Toevoeging opdracht uitvoeringstoets 2020"

De inhoud van de beleidsvoornemens wordt hieronder per uitvoeringsvariant beschreven waarbij tevens rekening gehouden wordt met de mogelijke vormgevingsscenario's.

1.2.2. *Uitvoeringsvariant 1: Het CAK voert het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen volledig op grond van de wettelijke taak uit.*

Deze uitvoeringsvariant houdt in dat de uitvoeringspraktijk zoals deze waarschijnlijk in 2019 van toepassing is, wordt voortgezet. Het CAK voert de bijdrageregeling Wmo als wettelijke taak uit in opdracht van VWS. De burger heeft met één loket voor alle Wmo-bijdragen te maken.

Voor de uitwerking van deze variant is, net als in 2019, uitgegaan van het vormgevingsscenario dat voor woningaanpassingen de inkomens- en vermogensafhankelijke maximale periodebijdrage van toepassing blijft. Gemeenten beschikken over de keuzevrijheid om het abonnementstarief ook op woningaanpassingen van toepassing te verklaren. Daarnaast is het abonnementstarief van toepassing op overige maatwerkvoorzieningen en mogelijk (een deel van de) algemene voorzieningen. Het CAK voert dus twee bijdragesystematieken naast elkaar uit:

- een vast tarief voor algemene- en maatwerkvoorzieningen;
- een maximale periodebijdrage voor woningaanpassingen.

Verder is door VWS bepaald dat een abonnement in principe doorloopt tenzij gemeenten hier aparte regels voor stellen. Die regels zijn onderdeel van de gemeentelijke beleidsvrijheid. Het CAK kan de eigen bijdrage vaststellen en innen na het opleggen van de bijdrage en het aanleveren van de daarvoor benodigde gegevens door gemeenten.

Het voortbestaan van de wettelijke mogelijkheid tot het voeren van gemeentelijk minimabeleid is nog niet door VWS bepaald, maar moet wel door het CAK op uitvoerbaarheid worden onderzocht. Gemeenten hebben de beleidsvrijheid om het abonnementstarief van € 17,50 per periode voor alle inwoners te verlagen. Daarnaast kunnen zij individuen van de bijdrage vrijstellen op grond van een van de hardheidsclausules die in 2018 in het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 zijn opgenomen. VWS heeft het CAK ook gevraagd de uitvoerbaarheid te onderzoeken van het uitzonderen van groepen klanten of het verlagen van het abonnementstarief voor bepaalde groepen.

Voor verlaging van de bijdrage voor woningaanpassingen behouden gemeenten de beleidsvrijheid die zij op dit moment hebben (op grond van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015). Ook blijft de huidige anticumulatieregeling intact: als een huishouden al een bijdrage betaalt voor Wlz-zorg, beschermd wonen of opvang, is geen andere bijdrage (abonnementstarief of woningaanpassing) meer verschuldigd. Als een bijdrage voor een woningaanpassing verschuldigd is, is het abonnementstarief niet verschuldigd.

1.2.3. *Uitvoeringsvariant 2: Het CAK voert het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen in opdracht van (een samenwerkingsverband van) gemeenten uit.*

Inhoudelijk is deze uitvoeringsvariant identiek aan de in paragraaf 1.2.2 omschreven variant. Het verschil is de opdrachtgever: deze is niet het ministerie van VWS maar de gemeenten of een samenwerkingsverband daarvan. Uitvoering door het CAK vindt niet langer plaats op basis van een wettelijke taak. Onduidelijk is wat de rol van het CAK is in de bewaking van anticumulatie voor gemeenten die niet voor uitvoering door het CAK kiezen.

1.2.4. *Uitvoeringsvariant 3: Het CAK voert een deel van de processen op grond van een wettelijke taak uit.*

In deze variant wordt de huidige integrale wettelijke taak van het CAK opgesplitst en verdeeld tussen de uitvoerders. VWS vraagt drie mogelijkheden te onderzoeken:

***3A.** Het CAK factureert en int de bijdrage voor het abonnementstarief, gemeenten stellen de hoogte van de bijdrage vast en bewaken anticumulatie met de Wlz of een woningaanpassing.*

In deze variant ontvangt de klant de beschikking over de vaststelling van de bijdrage van de gemeente en de factuur op grond waarvan de vordering ontstaat van het CAK. Daarnaast bewaakt het CAK eventuele anticumulatie met beschermd wonen en opvang.

***3B.** Het CAK stelt alleen de inkomensafhankelijke bijdrage voor woningaanpassingen op grond van de gemeentelijke parameters vast en int deze. Gemeenten stellen de bijdrage voor het abonnementstarief vast en bewaken anticumulatie met de woningaanpassing. Het CAK bewaakt anticumulatie met de Wlz, beschermd wonen en opvang.*

In de uitvoering van deze variant geldt dat de bijdrage voor woningaanpassingen worden uitgezonderd van het abonnementstarief. De klant ontvangt de beschikking en de factuur hiervoor van het CAK. Daarnaast ontvangt de klant een beschikking en factuur voor het abonnementstarief van gemeenten, tenzij er binnen het huishouden sprake is van samenloop met een woningaanpassing. In dat geval mag de gemeente geen abonnementstarief vaststellen en innen.

***3C.** Het CAK fungeert alleen als gegevensknooppunt voor gemeenten, zodat gemeenten via het CAK kunnen bepalen of een huishouden ook al een bijdrage betaalt voor de Wlz of beschermd wonen en opvang op grond van de Wmo 2015.*

Op grond van de omschrijving van deze variant kan het CAK de anticumulatie met opvang niet langer bewaken, omdat het CAK opvang niet meer aangeleverd krijgt. Gemeenten bewaken anticumulatie met opvang. Het CAK factureert de bijdrage voor de Wlz en beschermd wonen en kan daarover informatie aan gemeenten verstrekken, mits daar een juridische grondslag voor is. Het gebruik van de inrichting van een gegevensknooppunt is ook onderzocht in combinatie met de uitvoeringsvarianten 3A, 3B en is ook uitvoerbaar in combinatie met uitvoeringsvariant 4.

1.2.5. *Uitvoeringsvariant 4: Gemeenten voeren het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor de woningaanpassing volledig uit. Het CAK bouwt haar activiteiten af binnen een nader te bepalen termijn.*

Dit is de variant waarin het CAK haar activiteiten met betrekking tot de bijdrageregeling voor extramurale ondersteuning afbouwt. De wettelijke taak eindigt en correcties en verlate aanleveringen over 2019 en eerder worden binnen de wettelijke termijn van vijf jaar (Burgerlijk Wetboek) afgehandeld. Verdere details over de uitfasering moeten nog nader met VWS worden besproken. Deze uitvoeringsvariant wordt in deel 2 van de uitvoeringstoets verder uitgewerkt en maakt daarmee geen onderdeel uit van deze impactanalyse.

1.3. Doelstelling beleidsvoornemen

De maatregel tot introductie van het abonnementstarief is gericht op financiële verlichting van de huishoudens met middeninkomens. Een uitzondering voor de bijdrage voor woningaanpassingen wordt mogelijk gemaakt omdat gemeenten een aanzuigende werking voorzien en verwachten.

1.4. Behandeling beleidsvoornemen

Uit navraag bij VWS is gebleken dat, zoals het er nu (mei 2018) naar uit ziet, de Wmo 2015 voor 2020 in maart 2019 gepubliceerd zal worden.

2. Definitie

2.1. Juridisch kader

De concept wet- en regelgeving is ten tijde van het schrijven van deze impactanalyse nog niet beschikbaar. Het CAK gaat uit van de inhoud van de beleidsvoornemens zoals omschreven in de opdrachtbrief plus bijlage van 20 april 2018. Daarnaast vindt uitvoerig overleg over de inhoud plaats tussen de beleidsmedewerkers van VWS en CAK. De uitkomsten van dergelijk overleg zijn als uitgangspunten in hoofdstuk 3 geformuleerd. Het geheel vormt het 'juridisch kader' zoals dat tijdens het opstellen van deze impactanalyse bekend is en heeft gediend als basis voor het opstellen van de analyse.

2.2. Definiëring doelgroep

De beleidsvoornemens zijn van toepassing op Wmo-klanten die in 2020 een maatwerkvoorziening of persoonsgebonden budget, niet zijnde beschermd wonen, toegekend krijgen en daar op grond van gemeentelijk beleid een bijdrage in de kosten voor verschuldigd zijn. Op basis van de cijfers uit de CAK-administratie over 2017 volgt hieronder een overzicht van de doelgroep. Hierbij moet worden opgemerkt dat het CAK niet beschikt over gegevens van het aantal klanten dat ondersteuning in de vorm van een algemene voorziening ontvangt.

Doelgroep beleidsvoornemen	Aantal / bedrag	Toelichting
Aantal huishoudens binnen de Wmo	575.280	Het huidige cijfer is het aantal unieke huishoudens dat één of meer Wmo-facturen van het CAK heeft ontvangen over het zorgjaar 2017.
Aantal huishoudens dat AOW-gerechtigd is (i.v.m. mogelijke broninhouding 2020)	343.706	(60%)
Aantal huishoudens met een maximale periodebijdrage van € 0,-	62.075	Dit cijfer is het gemiddelde aantal huishoudens in een periode, o.b.v. heel 2017.
Aantal huishoudens met een MPB van € 17,50	251.093	Dit cijfer is het gemiddelde aantal huishoudens in een periode, o.b.v. heel 2017. Het vorige cijfer van 250.623 was gebaseerd op alleen periode 1 van 2017.
Aantal huishoudens met een woningaanpassing en geen andere Wmo-ondersteuning	13.612	
Aantal huishoudens met een woningaanpassing én andere Wmo-ondersteuning	35.277	Het gemiddelde aantal over alle perioden van 2017.
Totaal aantal huishoudens met een woningaanpassing	48.889	
Gemiddelde eigen bijdrage per periode van alle Wmo-huishoudens	€ 31,84	Het gemiddelde over alle perioden van 2017 van alle huishoudens voor alle maatwerkvoorzieningen en pgb's (m.u.v. beschermd wonen) tezamen.
Aantal gemeenten dat minimabeleid voert	44	
Aantal huishoudens met minimabeleid	19.395	Dit cijfer is het gemiddeld aantal huishoudens met minimabeleid per periode.

(bron: CAK administratie 2017)

Uitgangspunten bij bovenstaande cijfers zijn:

- De cijfers betreffen de nu bekende aantallen/bedragen over het zorgjaar 2017. De cijfers zijn dynamisch: hoewel het zorgjaar ten einde is, kunnen de cijfers nog wijzigen door correcties en

naleveringen. Vanwege de consistentie met de uitvoeringstoets Wmo 2019 en de herkenbaarheid van de cijfers is uitgaan van dezelfde getallen.
- De cijfers zijn gebaseerd op huishoudens (soms ook ‘leefeenheden’ genoemd). Eigen bijdragen worden, anders dan in de Wlz, niet opgelegd per klant maar per huishouden.
- De cijfers betreffen Wmo 2015 exclusief beschermd wonen, dat een andere bijdragesystematiek volgt.
- De cijfers zijn gebaseerd op gefactureerde eigen bijdragen. In de cijfers wordt onderscheid gemaakt tussen unieke huishoudens in een jaar en het gemiddelde aantal huishoudens per periode.

3. Randvoorwaarden en uitgangspunten

3.1. Randvoorwaarden

Voor de uitvoerbaarheid zoals die in hoofdstuk 4 wordt beschreven gelden de onderstaande voorwaarden. Deze impliceren dat als er aan voldaan is, het kansrijk is dat het traject Wmo 2020 succesvol en tijdig wordt gerealiseerd. En omgekeerd: als er niet aan wordt voldaan, dan is een succesvol traject Wmo 2020 minder kansrijk. Deze randvoorwaarden zijn:

- De gewijzigde Wmo 2015 en het gewijzigde Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 worden uiterlijk in *december 2018* in het Staatsblad respectievelijk de Staatscourant gepubliceerd. Deze ingrijpende wijziging vereist namelijk een jaar implementatietijd in de keten en bij het CAK. De datum van inwerkintreding is het zorgjaar 2020. De keten, bestaande uit gemeenten, zorgaanbieders, softwareleveranciers, is in staat om tijdig en gecontroleerd de juiste uitwisseling van gegevens in te regelen.
- Er wordt een regieorganisatie ingericht om de transitie gecontroleerd uit te voeren. De uitwisseling van data binnen de Wmo-keten verandert en daarmee de te gebruiken uitwisselstandaard. De regieorganisatie zal bestaan uit vertegenwoordigers van gemeenten, zorgaanbieders, softwareleveranciers, het CAK en het ministerie van VWS. Deze heeft zowel een inhoudelijke, coördinerende als een monitorende en rapporterende rol.
- Landelijk gebruik van de iWmo-standaard voor berichtenverkeer moet *vanaf 2020* verplicht gesteld zijn.
- Voor de vereiste gegevensuitwisseling kan het CAK aansluiten op bestaande infrastructuur en de iWmo standaard wordt landelijk gedragen en ontwikkeld. Een toevoeging of wijziging in het iWmo berichtenverkeer moet op tijd ingediend worden zodat deze gepland kan worden voor de release 2020 (uiterlijk op *1 juli 2019* gepubliceerd). Dit is een intensief traject met diverse ketenpartners zoals het Zorginstituut, VNG Realisatie, ISD/Ketenbureau, Vecozo, Vektis, gemeenten, zorgaanbieders softwareleveranciers, etc.
- De berichtdefinitie van het iWmo berichtenverkeer voor 2020 moet uiterlijk *1 januari 2019* definitief zijn vastgesteld. De standaard moet beschikken over een start-, mutatie/pauze- en stopbericht en een nieuw CAK bericht. De nieuwe standaard moet uiterlijk *1 juli 2019* gepubliceerd zijn in verband met de benodigde implementatietijd in de keten.
- Het CAK moet voldoende tijd hebben voor (Europese) aanbesteding van bijvoorbeeld ICT diensten, projectmedewerkers, software en hardware om de geplande invoering per 1 januari 2020 te kunnen realiseren. Aanpassing van het ICT-landschap vergt een minimale doorlooptijd van 18 maanden tot implementatie. Om tijdige implementatie te kunnen realiseren moet de opdrachtverstrekking aan het CAK uiterlijk *30 juni 2018* hebben plaatsgevonden.
- Om de klant en de keten tijdig te kunnen informeren, is het essentieel dat VWS en de VNG *medio 2019* starten met de uitvoering van een communicatieplan.

3.2. Uitgangspunten

Uitgangspunten zijn aannames die gedaan zijn bij het opstellen van deze impactanalyse. Het gaat hierbij dus om zaken die nog onzeker zijn, die niet expliciet benoemd zijn in de opdrachtbrief, en in onderling overleg tussen VWS en CAK overeengekomen zijn. Deze uitgangspunten zijn:

- VWS stelt in de bijlage bij de brief van 20 april 2018 dat “een abonnement in principe doorloopt tenzij gemeenten hier aparte regels voor stellen”. Het CAK concludeert hieruit dat gemeenten

over beleidsvrijheid beschikken over de verschuldigdheid van de bijdrage en dat de uitvoering daarin moet voorzien.

- Wanneer een gemeente er voor kiest om de bijdrage voor woningaanpassingen (wanneer deze inkomensafhankelijk blijft) niet uit te zonderen van het abonnementstarief, dan geldt deze uitzondering voor alle inwoners van die gemeente[4].
- VWS stuurt aan op het voorstel om vanaf 2020 zowel de maatwerkvoorzieningen als de algemene voorzieningen onder het abonnementstarief te brengen. Gemeenten creëren lokaal duidelijkheid (via beleidsplan, verordening) over welke algemene voorzieningen wel of niet onder het abonnementstarief zullen vallen. In de wet wordt opgenomen dat dit in ieder geval gaat om algemene voorzieningen waarvoor een duurzame hulpverleningsrelatie wordt aangegaan. Dit gaat in elk geval om huishoudelijke hulp en begeleiding (‘substituten van eerdere AWBZ-zorg’). Gemeenten kunnen lokaal bepalen dat ook andere algemene voorzieningen onder het abonnementstarief vallen. Voor de algemene voorzieningen die niet onder het abonnementstarief vallen, zal geen inkomensafhankelijke bijdragesystematiek gelden zoals bij woningaanpassingen (het CAK hoeft dus niets met deze voorzieningen te doen)[5].
- Met de beleidsmedewerkers van VWS is afgesproken dat het CAK op basis van de ontvangst van een startbericht het abonnementstarief vaststelt en int. Wat de gemeente in de verordening heeft bepaald over welke voorzieningen daar al dan niet onder vallen, is voor het CAK niet relevant. Het CAK heeft daar ook geen toetsende rol in, maar stelt vast op basis van wat de gemeente oplegt.
- Voor wat betreft het berichtenverkeer tussen gemeenten en het CAK is uitgegaan van verplicht gebruik[6] van de iWmo-standaard zoals in beheer bij het Zorginstituut Nederland.
- De gemeente is verantwoordelijk voor de aanlevering van gegevens aan het CAK, maar kan er voor kiezen de gegevensaanlevering (deels) aan zorgaanbieders en uitvoeringsorganisaties te mandateren.

[4] Bevestigd per e-mail van beleidsmedewerker DMO van VWS van 7 mei 2018

[5] Bevestigd per e-mail van beleidsmedewerker DMO van VWS van 11 mei 2018

[6] Tweede Kamer, vergaderjaar 2017-2018, 34 857, nr. 2 (Voorstel van wet ‘Vermindering uitvoeringslasten’)

4. Impactanalyse uitvoeringsvarianten

In dit hoofdstuk beschrijven we de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van de eerste drie uitvoeringsvarianten op hoofdlijnen. Het gaat hierbij om de impact ten opzichte van de uitvoering van de bijdrageregeling Wmo in 2019 door het CAK. De verschillende uitvoeringsvarianten kennen veel overeenkomsten. Uitvoeringsvariant 1, waarin het CAK het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen als wettelijk taak uitvoert, wordt daarom uitgebreid omschreven. Bij de overige uitvoeringsvarianten geven we alleen aan waar verschillen in impact zijn ten opzichte van uitvoeringsvariant 1. Er wordt per uitvoeringsvariant een onderscheid gemaakt in de impact op de klant, de keten en het CAK.

4.1. Van perioden naar maanden

Al sinds het CAK in 1997 de wettelijke taak voor de bijdrage AWBZ op zich nam, vindt de facturatie conform wet- en regelgeving vierwekelijks plaats. De reden hiervoor is dat thuiszorgzorginstellingen vierwekelijks factureerden. Voor de klant betekent dit dat ze in één maand per jaar twee facturen krijgen. Voor financieel kwetsbare burgers is dit een altijd een ongewenste situatie geweest die incassorisico's met zich meebrengt.

De invoering van het abonnementstarief in 2020, waarvoor het CAK een nieuw applicatielandschap ontwikkelt en waarvoor nieuwe ketenuitwisselingen zullen plaatsvinden, is het ideale moment om over te gaan op maandfacturatie. Facturatie op maandbasis levert een aantal duidelijke voordelen op:

- De burger ontvangt één factuur minder per jaar, er zal geen kalendermaand meer zijn waarin de klant twee facturen ontvangt.
- De burger ontvangt de facturen maandelijks, in het vertrouwde ritme van uitkering, toeslagen, pensioen of salaris.
- Facturatie op maandbasis loopt in lijn met de aanbevelingen van het SGO in het eindrapport 'Project harmonisatie inkomensbegrippen: een verkenning vanuit het perspectief van burger, beleid en uitvoering' van 1 augustus 2016.[7]
- Anticumulatie met de Wlz en met beschermd wonen is eenvoudiger, omdat deze ook maandelijks worden gefactureerd. Nu leidt de bijdrage voor één maand Wlz of beschermd wonen tot twee perioden waarin geen eigen bijdrage voor de Wmo is verschuldigd.

Doordat de zorgomvang niet langer van invloed is op de hoogte van de bijdrage, zal het factuurbedrag niet meer fluctueren. Een vaste bijdrage per maand biedt de mogelijkheid om via de SVB of het UWV de bijdrage maandelijks in te houden op het pensioen of de uitkering, vergelijkbaar met de systematiek voor broninhoudingen bij de Wlz en beschermd wonen. Dit levert voor een aanzienlijke groep klanten (60%) een verdere reductie van de administratieve last op, omdat zij geen factuur meer ontvangen die ze moeten voldoen.

4.2. Broninhouding

Broninhouding is het incasseren van de opgelegde eigen bijdrage door de uitkeringsinstanties UWV en SVB door middel van aftrek van het pensioen of de uitkering van de klant. Doelstellingen van broninhouding zijn het voorkomen van nodeloze administratieve inspanningen voor de burger, het

[7] Op advies van het Topberaad inkomensondersteuning heeft de Ministerraad in augustus 2015 ingestemd met een verkenning naar de vraag hoe inkomensbegrippen zodanig kunnen worden vereenvoudigd en geharmoniseerd dat burgers de regelingen beter gaan begrijpen en de regelingen beter uitvoerbaar en gericht worden. Onder aansturing van een Stuurgroep heeft een interdepartementale werkgroep onderzocht wat de mogelijkheden zijn van verdere harmonisatie. Dit rapport vormt het resultaat van deze verkenning.

rondpompen van geld door de overheid, het verlagen van het incassorisico en het voorkomen van betalingsproblemen bij de burger. Daarnaast kan broninhouding de uitvoeringskosten reduceren.

Het CAK voert broninhouding niet zelf uit, aangezien het CAK hiervoor niet de bevoegdheid heeft. De juridische grondslag voor broninhouding is geformaliseerd in sociale wetgeving zoals de AOW en de WWB. Beide uitkeringsinstanties dragen de door middel van broninhouding ingehouden eigen bijdrage direct af aan het Zorginstituut Nederland (ZIN). Het huidige proces broninhouding wordt uitgevoerd binnen de regeling Wlz en beschermd wonen vanuit de Wmo 2015.

Na introductie van het abonnementstarief fluctueert de periodiek verschuldigde bijdrage niet langer in hoogte. Ook kan er dan ín de periode over de periode worden gefactureerd in plaats van na afloop van de periode. Inning van het abonnementstarief door middel van broninhouding is dan een logische stap, mede omdat het merendeel (circa 60% van de populatie) van de bijdrageplichtige burgers de AOW-leeftijd heeft bereikt. Als de uitkeringsinstanties SVB en UWV de vaste eigen bijdrage op het broninkomen (pensioen of uitkering) inhouden, ontlast dit de burger.

4.3. Uitwerking uitvoeringsvarianten en vormgevingsscenario's

Het CAK heeft de uitvoeringsvarianten in combinatie met de meest complexe vormgevingsscenario's, dat wil zeggen het scenario waarin de meeste uitzonderingen op de € 17,50 van toepassing zijn, op uitvoerbaarheid en haalbaarheid per 2020 getoetst. Wanneer de variant met de meeste uitzonderingen uitvoerbaar is gebleken, kan worden aangenomen dat eenvoudiger varianten, zoals een abonnementstarief dat voor alle vormen van ondersteuning geldt, ook uitvoerbaar zijn. De impact op de uitvoering is op hoofdlijnen onderzocht vanuit het perspectief van de klant, de keten en het CAK (op de aspecten juridisch, techniek en uitvoering). Nadere uitwerking volgt in deel 2 van deze uitvoeringstoets.

4.4. Uitvoeringsvariant 1: Het CAK voert het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen volledig op grond van de wettelijke taak uit.

4.4.1. *Impact op de klant*

Abonnementstarief

Het uitgangspunt is dat de 'vaste' eigen bijdrage van € 17,50 op 1 januari 2019 wordt ingevoerd. Een groot gedeelte van de klanten zal daardoor op 1 januari 2020 bekend zijn met de wijzigingen. Deze volgende 'fase' zal goed uit te leggen zijn aan de klant en zal weinig impact hebben. De klant ervaart bij deze uitvoeringsvariant weinig administratieve lasten ten opzichte van 2019. Diensten en betaalgemak als automatische incasso en betalingsafspraken kunnen doorlopen.

Omdat het CAK in deze uitvoeringsvariant het abonnementstarief vaststelt, factureert en int, kan een gecombineerde beschikking/factuur ('beschikfactuur') worden geïntroduceerd. Hierdoor ontvangen klanten minder correspondentie en worden de administratieve lasten voor klanten verder verlaagd.

Voor vaststelling en inning van het abonnementstarief heeft het CAK geen gegevens nodig over onder andere de zorgomvang en kostprijs; voor de woningaanpassing wel. Het CAK heeft bij een abonnementstarief geen inzicht in de ondersteuning die is geleverd (algemene of maatwerkvoorziening) en kan dit ook niet meer op de factuur aan de klant tonen. Vragen van klanten hierover kan het CAK dan niet direct beantwoorden, terwijl klanten dat mogelijk wel verwachten. Wanneer het berichtenverkeer ook in 2020 gegevens over de geleverde Wmo-producten bevat, kan het CAK de klant wel inzage bieden in waar hij of zijn voor moet betalen.

Inkomensafhankelijke bijdrage voor woningaanpassingen

Als de inkomensafhankelijke bijdrage voor woningaanpassingen blijft bestaan, zal dit voor de klant weinig impact hebben. De situatie is dan vrijwel gelijk aan 2019. Als de woningaanpassingen onder het abonnementstarief gaan vallen, zal dit financieel voordeel opleveren voor de klant. Volgens één van de vormgevingsscenario's is het ook mogelijk dat dit per gemeente, per jaar, anders bepaald kan worden. Dit kan mogelijk verwarrend zijn en vraagt om duidelijke en tijdige voorlichting aan de klant.
Het kan leiden tot ongewenste effecten en oneigenlijk gebruik van de ondersteuning.

Algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen

Het wel of niet onderbrengen van de algemene voorziening onder het abonnementstarief heeft financiële gevolgen voor klanten. Daarnaast kunnen, afhankelijk van de (gemeentelijke) beleidskeuze, grotere verschillen tussen gemeenten ontstaan. De keuze die wordt gemaakt heeft impact op de klantbeleving. Als algemene voorzieningen onder het abonnementstarief vallen, dan krijgen burgers die al van deze voorzieningen gebruikmaken te maken met het CAK, waar ze voorheen alleen met gemeente te maken hadden. Dit kan verwarrend voor hen zijn, maar kan met duidelijke en tijdige communicatie uitgelegd worden. Als de algemene voorzieningen niet onder het abonnementstarief vallen, dan hebben klanten die gebruikmaken van deze voorzieningen nog steeds te maken met verschillende partijen in de communicatie: zowel de gemeente als het CAK. Hiermee ontstaan meer loketten, wat meer onduidelijkheid kan opleveren.

Kortingen

Gemeenten hebben de mogelijkheid om 'kortingen' toe te passen op het abonnementstarief en de inkomensafhankelijke bijdrage. Bij de inkomensafhankelijke bijdrage gaat het om het verlagen van eigenbijdrageparameters. Daarnaast blijft de mogelijkheid van minimabeleid en hardheidsclausules (zoals BIEBI) bestaan. Dit kan voor klantengroepen met een zeer laag inkomen de financiële impact verlagen. Dergelijk maatwerk op basis van de situatie van de klant kan een positief effect hebben op de klantervaring.

Broninhouding

Als de bijdrage wordt ingehouden op de uitkering of het pensioen (zie ook paragraaf 4.1), dalen de administratieve lasten voor klanten (en voor het CAK en de overheid als geheel). Dit is vooral gunstig voor klanten die (tijdelijk) over minder 'doenvermogen'[8] beschikken. Het draagt ook bij aan schuldpreventie (en verlaagt het incassorisico voor het CAK).

Facturen van periodiek naar maandelijks

Wijzigingen in de wet- en regelgeving of in de uitvoering hebben meestal grote impact op de klant. In dit geval wijzigt de situatie van de klant niet ten opzichte van nu, maar de 'systematiek' en de factuur wel. Aan deze verandering moeten sommige klanten mogelijk wennen. Over het algemeen zullen klanten echter blij zijn met deze harmonisatie naar maanden, omdat dit beter aansluit bij het ritme van pensioen, toeslagen, uitkering en salaris (zie ook paragraaf 4.1).

De aanpassing van de periode naar maand heeft onder de streep geen financiële impact. Het kan echter wel zijn dat de zorgkosten hoger worden beleefd, omdat ze niet langer over 13 facturen worden verspreid, maar over 12. Heldere en tijdige communicatie kan hierbij helpen en het 'doenvermogen' van de klant ondersteunen.

[8] Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2017), *Weten is nog geen doen. Een realistisch perspectief op redzaamheid.*

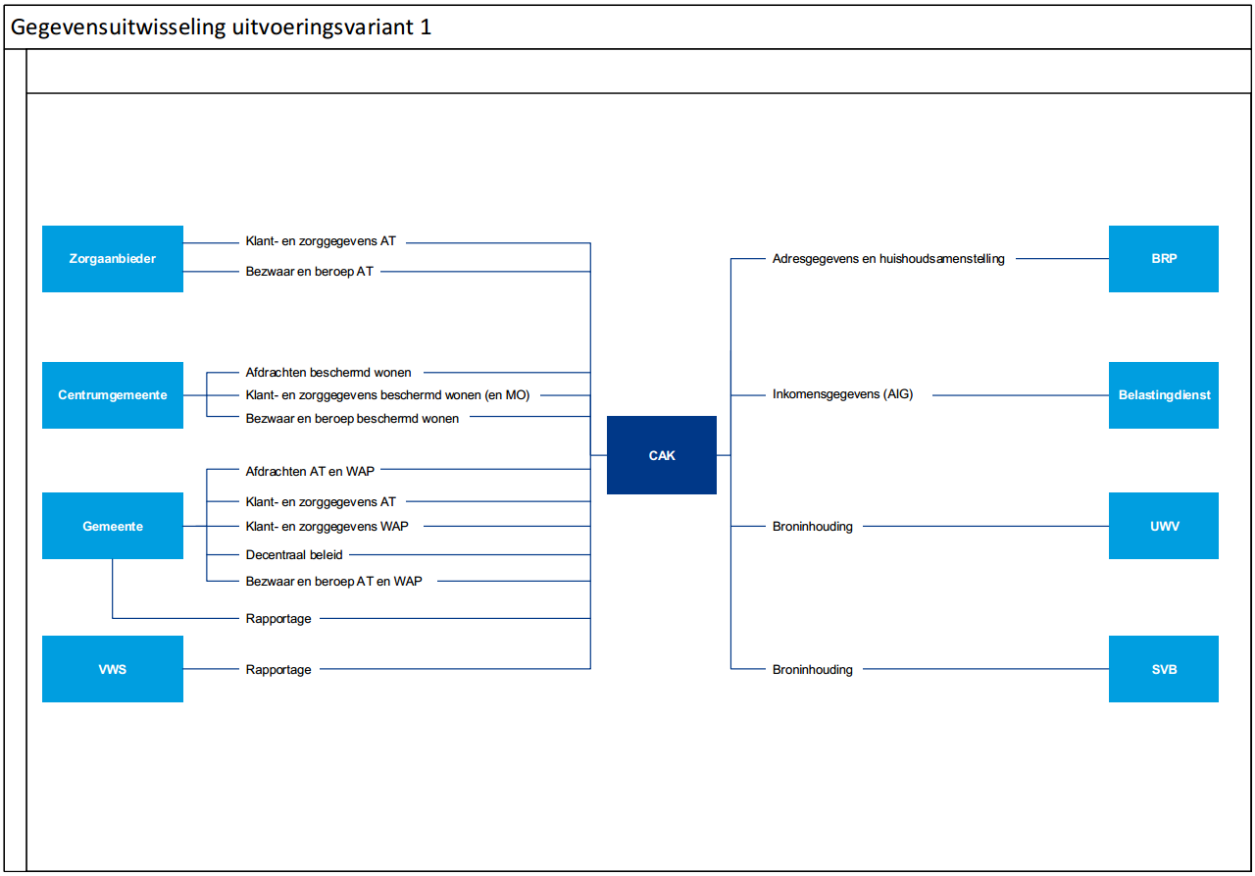
Vanuit klantperspectief zien we wel een aantal randvoorwaarden, zoals het moment van invoering, dat bij voorkeur per 1 januari is. In dit geval gaat het bovendien om een kalenderwijziging waardoor de invoering per 1 januari een criterium zou moeten zijn (huidige perioden lopen niet synchroon). Daarnaast is helder beleid ten aanzien van correcties nodig. In de huidige uitvoering verrekent het CAK een correctie in het verleden op de volgende factuur. Gezien de veranderende systematiek gaat de voorkeur in de overgangssituatie uit naar een correctie op de oude factuur en niet naar een (complexe, onduidelijke) verrekening met de nieuwe factuur.

4.4.2. *Impact op de keten*

Het CAK wisselt voor de Wmo 2015 gegevens uit met ongeveer 2000 ketenpartners. Afhankelijk van de uiteindelijke complexiteit van de bijdrageregeling in 2020 hebben de beleidsvoornemens de nodige gevolgen voor de gegevensuitwisseling. De bestaande gegevensuitwisseling en de daarbij behorende standaarden blijven in stand om aanlevering van gegevens over de zorgjaren 2019 en eerder te kunnen verwerken. Vanaf 2020 moet het CAK beschikken over nieuwe standaarden die voldoen aan de eisen die de nieuwe bijdrageregeling stelt. Voor het CAK liggen de benodigde veranderingen in lijn met de CAK ICT Roadmap.

In deze uitvoeringsvariant ligt de volledige uitvoering van de bijdrageregelingen bij het CAK. De gemeente is verantwoordelijk voor de aanlevering van gegevens aan het CAK. Deze kan er echter voor kiezen om de gegevensaanlevering (deels) aan zorgaanbieders en uitvoeringsorganisaties te mandateren. Het bestaande netwerk van relaties en samenwerking tussen het CAK, gemeenten, uitvoeringsorganisaties en zorgaanbieders kan hierbij worden benut.

De keten zal in deze uitvoeringsvariant voornamelijk impact ervaren op het gebied van de gegevensuitwisseling. In de onderstaande figuur zijn de gegevensuitwisselingen afgebeeld voor uitvoeringsvariant 1, in de meeste complexe variant. Afhankelijk van het gekozen vormgevingsscenario vallen er onderdelen van gegevensuitwisseling af.

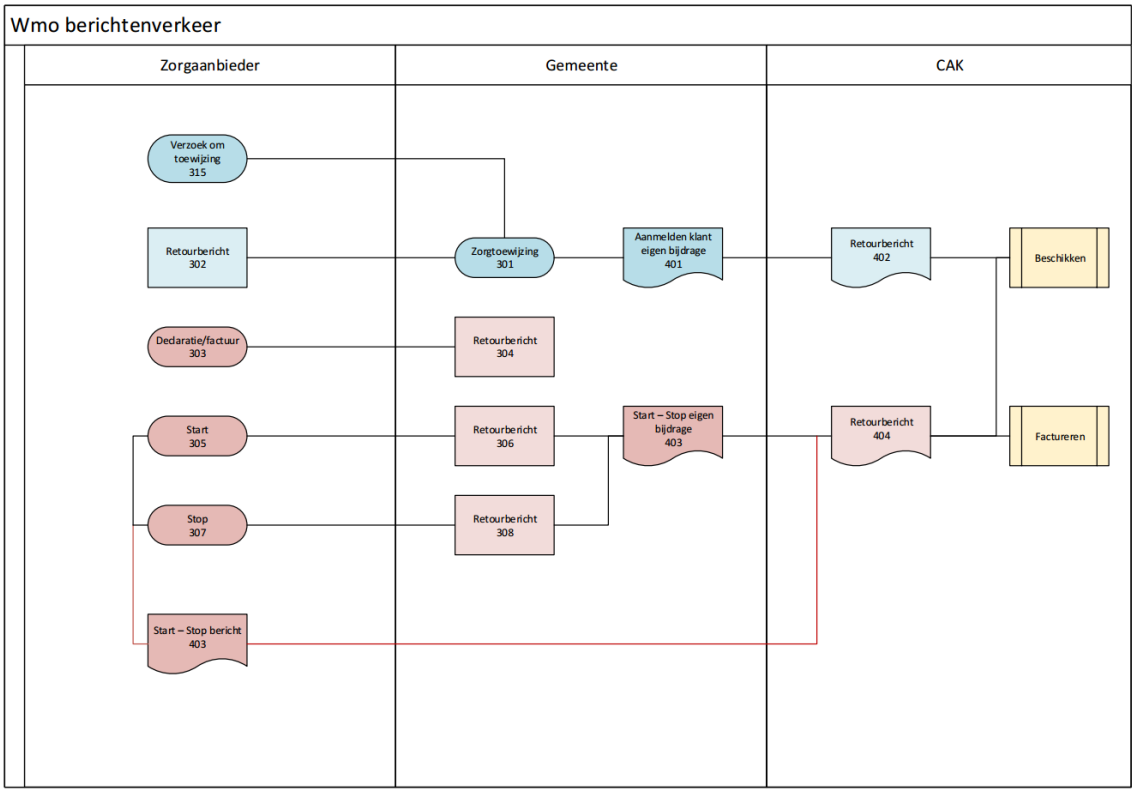
Figuur 1 gegevensuitwisseling uitvoeringsvariant 1

Klant- en zorggegevens abonnementstarief

Voor de uitvoering van het abonnementstarief zijn klant- en zorggegevens (start-, stop- en eventueel pauzedatum) nodig. Deze worden onder verantwoordelijkheid van gemeenten bij het CAK aangeleverd. Voor het bepalen van de huishoudsamenstelling zal de huidige uitwisseling met de Basisregistratie Personen (BRP) ongewijzigd blijven. Het abonnementstarief is immers per huishouden verschuldigd. De gemeente heeft aan haar vergewisplicht van artikel 12 Wet algemene bepalingen Burgerservicenummer (Wabb) voldaan en het CAK raadpleegt de BRP. Bij het bepalen van een huishouden kunnen zich lastige situaties voordoen. Zo vormen klanten op hetzelfde adres lang niet altijd een gezamenlijke huishouding conform de criteria daarvoor in de Wmo 2015. Het CAK heeft door de jaren heen veel ervaring opgedaan met het bepalen van de huishoudsamenstelling. Gemeenten zullen al dan niet individueel het wiel opnieuw moeten uitvinden.

De huidige CAK-standaarden voor gegevensuitwisseling voldoen niet voor de uitvoering van het abonnementstarief. Er is een nieuwe, minder complexe gegevensuitwisseling met gemeenten nodig. Ook de iWmo berichten die in de pilot PVU op basis van de huidige situatie zijn ontwikkeld, voldoen niet. Voor het abonnementstarief is ten minste een start-stopbericht nodig. De berichtgeving wordt indien wenselijk nog aangevuld met een productcategorie (huishoudelijke hulp, begeleiding, hulpmiddel etc.) en leveringsvorm (pgb, zorg in natura). Dit is noodzakelijk om in de klantcommunicatie te duiden waarvoor de klant een eigen bijdrage betaalt. Daarnaast kan het CAK op basis van deze informatie op landelijk en decentraal niveau rapporteren en monitoren. Voor het ontvangen van deze gegevens (persoons- en zorggegevens) moet wel een wettelijke grondslag in de Wmo 2015 worden gecreëerd.

Bepaalde gebeurtenissen bij gemeenten vormen de trigger voor het versturen van het eigen bijdrage bericht aan het CAK. Zo kan de zorgtoewijzing (301), die al vroeg in het proces naar een zorgaanbieder verstuurd wordt, leiden tot een eerste bericht met klantgegevens aan het CAK (401). Op basis van dit bericht kan het CAK de huishoudsamenstelling bepalen en anticumulatie en vrijstellingen bewaken. Daarmee kan de doorlooptijd tot en met het versturen van een beschikking aanzienlijk worden verkort waardoor het proces efficiënter wordt. Voor het aanmaken van de factuur zijn meer gegevens nodig. Hiervoor kan een ander iWmo bericht (303 t/m 308) als basis gebruikt worden voor een bericht aan het CAK (403) met klant- en zorggegevens.

Figuur 2 Berichtenverkeer iWmo 2020

Voor het uitwisselen van pgb's, hulpmiddelen en (algemene) voorzieningen tussen gemeente en zorgaanbieder/leverancier, wordt (nog) niet met het iWmo berichtenverkeer gewerkt. Als algemene voorzieningen (deels) onder het abonnementstarief vallen, zullen gemeenten over die gegevens moeten beschikken. Dat is nu niet altijd het geval; de bijdrage wordt direct met de zorgaanbieder afgehandeld. Voor het uitwisselen van deze gegevens zijn dus nog nieuwe en aangepaste gegevensuitwisselingen tussen gemeenten en zorgaanbieders en leveranciers nodig.

Klant- en zorggegevens woningaanpassing en beschermd wonen

In de huidige gegevensstandaard (H&V-standaard) waarmee (centrum)gemeenten en het CAK klant- en zorggegevens uitwisselen zitten verschillende gegevensstromen vervlecht. De aanleveringen kunnen ook klant- en zorggegevens bevatten voor woningaanpassingen, beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Ook deze gegevens moeten een plaats krijgen in het iWmo berichtenverkeer. Voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang is, net als voor het abonnementstarief, een start-stop bericht nodig. De woningaanpassing volgt de huidige bijdragesystematiek (maximale periodebijdrage) en daarom moet dat bericht meer gegevens omvatten. Daarmee kan de verouderde H&V-standaard uit gefaseerd worden.

Decentraal beleid (verlagen abonnementstarief, vrijstellingen en minimabeleid)

Op dit moment maken gemeenten gebruik van de mogelijkheid om het minimale eigen bijdragebedrag te verlagen of specifieke groepen hiervan vrij te stellen. Ook in 2020 behouden gemeenten de beleidsvrijheid om decentraal beleid te voeren. De aanlevering van gegevens hiervoor is echter eenvoudiger dan de huidige aanlevering. Deze gegevens kunnen via een beveiligd CAK-portaal aangeleverd worden. Gemeenten zijn bekend met het uitwisselen van deze gegevens en dit kan in 2020 zonder al te veel moeite worden voortgezet.

Inkomensgegevens

De huidige gegevensuitwisseling met de Belastingdienst kan gecontinueerd worden, maar de uitvraag vindt selectief plaats: alleen voor die klanten waarbij het bijdrageplichtige inkomen nog van invloed is op de hoogte van de bijdrage, zoals in geval van minimabeleid, een woningaanpassing of een peiljaarverlegging. Met het huidige juridische kader voor gebruik van een Authentiek Inkomensgegeven (AIG) gebruikt het CAK de Belastingdienst verplicht als enige bron. Er worden inkomensgegevens van 2 jaar geleden gebruikt (T-2). Tot de komst van het nieuwe regeerakkoord was het CAK met de Belastingdienst in gesprek om te bezien of inkomensgegevens van 1 jaar gelegen (T-1) van voldoende kwaliteit zijn om op een betrouwbare manier te gebruiken. Als dat het geval is, moet dat wettelijk geregeld worden. Daarna zullen de uitvoeringskosten dalen, zijn er minder peiljaarverleggingen nodig bij inkomensafhankelijke regelingen en zullen klanten een betere dienstverlening ervaren.

Broninhouding

Ongeveer 60% van de Wmo-cliënten is AOW-gerechtigd (cijfers 2017). Voor deze groep is inhouding van het abonnementstarief op de inkomstenbron (de AOW-uitkering van de SVB) mogelijk, zodat bijdragen direct bij het CAK terechtkomen. Hiervoor kan de huidige gegevensuitwisseling met de SVB gebruikt worden. Met het introduceren van broninhouding (zie ook paragraaf 4.1) kan ook de gegevensuitwisseling met het UWV benut worden om de eigen bijdrage op uitkeringen in te houden.

Om broninhouding in te kunnen voeren is maandelijkse facturatie wel een randvoorwaarde. De SVB houdt de eigen bijdrage op de maandelijkse AOW in. Een overgang naar maand heeft impact op alle ketenpartners die de processen op de vierwekelijkse periode ingericht hebben.

Rapportages

Doordat de gehele uitvoering bij het CAK ligt, beschikt het CAK over gegevens over de aanlevering, het gebruik, de betaling, afdrachten en bezwaar en beroep die gecombineerd kunnen worden. Het CAK kan deze informatie, net als nu, voor gemeenten toegankelijk maken in de Wmo-monitor. Daar kan er door gemeenten vanuit verschillende perspectieven en niveaus naar de gegevens gekeken worden. Ook is benchmarken mogelijk en worden trends bijgehouden. Een gemeente kan hiermee zorggegevens en de financiële kant van de Wmo in kaart brengen. Ook kan zij beleidskeuzes toetsen op haalbaarheid en beleidseffecten. De rapportages worden net als nu via een beveiligd CAK-portaal aan gemeenten verstrekt. Naast de Wmo-monitor blijven aanvullende rapportages in overleg met het CAK mogelijk. Dat geldt ook voor de informatievoorziening aan VWS.

Bezwaar en beroep

Om doorlooptijden te verkorten brengt het CAK bezwaarschriften van klanten over de omvang van de geleverde ondersteuning bij gemeenten en zorgaanbieders onder de aandacht in de vorm van een controleverzoek. Deze gegevensuitwisseling kan in 2020 ongewijzigd via een beveiligd portaal van het CAK blijven plaatsvinden.

Het aantal bezwaar- en beroepzaken (volume) hangt vooral af van de complexiteit van de regeling. Wij verwachten dat het aantal bezwaar- en beroepzaken in de loop der tijd zal dalen omdat de berekening van het abonnementstarief sterk vereenvoudigd is.

4.4.3. *Impact op het CAK (juridisch, techniek en uitvoering)*

Juridisch

Uitvoeringsvariant 1 is feitelijk een voortzetting van de huidige taakuitvoering, met dien verstande dat het zorg- en inkomensonafhankelijke abonnementstarief geïntroduceerd wordt. Het CAK heeft voor de vaststelling van het abonnementstarief in principe geen gegevens over de geleverde ondersteuning en de kostprijs nodig. Voor de woningaanpassing zijn deze gegevens wel noodzakelijk. Om voor de klant op de factuur inzichtelijk te maken waarvoor de bijdrage verschuldigd is, moet het CAK ook over zorggegevens beschikken. Dat moet juridisch geborgd zijn.

Goed geregeld moet worden dat het CAK alleen over gegevens mag beschikken die voor de uitvoering van de wettelijke taak noodzakelijk zijn. Dit geldt overigens in het algemeen. Het CAK mag op grond van de AVG enkel over privacygevoelige gegevens beschikken als dit nodig is voor de uitvoering van een wettelijke taak.

Techniek

Het huidige ICT-landschap is technisch verouderd, kent kostbaar en risicovol onderhoud en is complex door de stapeling van wijzigingen in wet- en regelgeving waardoor nieuwe wijzigingen slechts tegen hoge kosten en met aanzienlijke (project- en continuïteitsrisico's) zijn te realiseren. Het ICT-landschap is bovendien gefragmenteerd door de overdracht van verouderde en niet goed passende systemen van het Zorginstituut. Daarnaast maakt de versnipperde informatievoorziening het een steeds grotere opgave om gedegen, samenhangende verantwoording en rapportages uit de administraties te genereren.

Het is niet meer mogelijk wijzigingen door te voeren in het verouderde applicatielandschap van het CAK. Hierover zijn in mei 2017 bestuurlijke afspraken gemaakt tussen VWS en het CAK. Op uitdrukkelijk verzoek van VWS een uitzondering gemaakt ten aanzien van het beleidsvoornemen Wmo 2019. Er is een Roadmap opgesteld voor de vernieuwing van het ICT landschap (software) binnen het CAK. Ten behoeve van de realisatie per 2020 voorziet het CAK op onderdelen een versnelling in de realisatie van de Roadmap. Het CAK kan deze uitvoeringsvariant uitvoeren als we beschikken over een – tot de scope van de Wmo voor 2020 beperkt – nieuw ingericht ICT landschap. Het CAK kan zorgdragen voor de inrichting van een nieuw ICT landschap voor de Wmo 2015 vóór 1 januari 2020. Dit nieuwe landschap voorziet in een wendbaardere omgeving waarin eenvoudiger regelingen of regeling-componenten (uitvoeringsvarianten) kunnen worden toegevoegd of gewijzigd. Ook voorziet het in een snellere afhandeling van processen door modernisering van berichtuitwisseling en procesinrichting.

De benodigde doelarchitectuur is op hoofdlijnen beschreven in het Plan van Aanpak en de Business Case voor de Roadmap ICT. In het Plan van Aanpak is de noodzaak en urgentie van de doelarchitectuur aangeven. Met de benodigde doelarchitectuur realiseert het CAK een ICT-landschap dat:

1. flexibel is, zodat wijzigingen in wet- en regelgeving efficiënt, effectief en gecontroleerd kunnen worden gerealiseerd;
2. toekomstbestendig is, doordat het is gebaseerd op stabiele en moderne technologie die door de leveranciers wordt ondersteund;
3. geschikt is voor een ordentelijke verantwoording over de uitvoering van de wettelijke taken en de beheerskosten, en

4. een basis vormt voor de I-ambitie binnen VWS en in het zorgveld, waarmee de belangen van de burger beter worden beschermd, meer transparantie wordt geboden en waarbij meer oog is voor de totale regeldruk die de overheid neerlegt bij de burger.

Uitvoering

De interne ‘CAK academie’ is toegerust om de medewerkers bij te scholen, zodat zij het gewijzigde beleid en de nieuwe processen goed kunnen uitvoeren en de klant adequaat kunnen helpen.

Door de vereenvoudigde uitvoering in 2020 zal het CAK minder medewerkers nodig hebben om deze uitvoeringsvariant uit te voeren. Voor een eerste prognose verwijzen wij naar de memo ‘Scenario’s Wmo maatregelen Regeerakkoord op beheerskosten CAK 2018-2020’ die wij op 21 december 2017 aan VWS hebben opgeleverd. Bij het opstellen van dat memo was het uitgangspunt dat alle ondersteuning onder het abonnementstarief zou vallen. De ingebruikname van een modern, beter en efficiënter applicatielandschap zal leiden tot een verdere reductie van het aantal medewerkers in de uitvoering. Deze reductie zal deels teniet worden gedaan als het aantal klanten toeneemt door een aanzuigende werking op de zorg, de bijdrage voor woningaanpassing zorg- en inkomensafhankelijk blijft en de bijdrage voor algemene voorzieningen aan het abonnementstarief wordt toegevoegd.

Als wordt gekozen voor de mogelijkheid tot broninhouding, vervalt een substantieel deel van het betalingsverkeer, de innings- en incassowerkzaamheden en de uitvoeringslast.

Vanwege latere aanleveringen en correcties zal het CAK nog enkele jaren de eigen bijdrage Wmo vaststellen voor 2019 en eerder. Hiervoor moeten medewerkers beschikbaar blijven. ICT beheer zal drie tot vijf jaar zowel het oude als het nieuwe applicatielandschap moeten onderhouden. Dit zal leiden tot een tijdelijke groei en vertraagde inkrimping van deze discipline.

Ongeacht het gekozen vormgevingsscenario is het uitgangspunt dat het CAK in 2020 minder medewerkers nodig zal hebben voor de uitvoering. Het is echter van belang om rekening te houden met het feit dat minder budget voor de Wmo zal leiden tot hogere kosten voor de andere wettelijke taken als gevolg van:

- omslag van vaste lasten over alle wettelijke taken;
- meerjarige contracten en investeringen die nog doorlopen na 2020;
- synergieverlies door kleinere schaalgrootte.

4.4.4. *Uitvoerbaarheid*

Het CAK is uitvoeringstechnisch in staat om uitvoeringsvariant 1 in combinatie met de diverse vormgevingsscenario’s met ingang van 2020 uit te voeren. De benodigde infrastructuur met ketenpartners, de huidige schaalvoordelen en de kennis en expertise is hiervoor bij het CAK aanwezig. Systeemflexibiliteit is noodzakelijk om eenvoudig wijzigingen in wet- en regelgeving te kunnen doorvoeren. In het nieuwe ICT landschap kunnen wets- en beleidswijzigingen centraal doorgevoerd en geïmplementeerd worden.

4.5. Uitvoeringsvariant 2: Het CAK voert het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen in opdracht van (een samenwerkingsverband van) gemeenten uit.

In de beschrijving van de uitvoerbaarheid van deze variant wordt ingegaan op de verschillen ten opzichte van uitvoeringsvariant 1.

4.5.1. *Impact op de klant*

Deze variant kent geen extra financiële impact voor de klant, maar heeft voor de klant wel impact in de administratieve afhandeling. Een gemeente kan kiezen voor uitvoering door het CAK of voor uitvoering door een andere (commerciële) partij. Ook bij een vlekkeloze uitvoering in opdracht kan een dergelijke overstap voor klanten onduidelijkheid en daarmee onzekerheid met zich meebrengen, en extra administratieve lasten. Dat laatste geldt overigens ook voor gemeenten. Zo moeten bijvoorbeeld automatische incasso's, contactgegevens of betalingsregelingen opnieuw worden doorgegeven, maar uitvoering van de regeling door het CAK namens gemeenten kan complexe operationele vraagstukken over de afzender van de communicatie met zich meebrengen. Ook in het geval van een correcte uitvoering zullen bestaande klanten, die eerst rechtstreeks met het CAK zaken deden, ongevraagd te maken krijgen met een nieuwe partij in de uitvoering: de gemeente of een andere partij. Zeker in een overgangsfase tussen uitvoerende instanties, kan de klantcommunicatie complexer en onduidelijk worden. Zo kunnen klanten van verschillende partijen tegelijkertijd correspondentie ontvangen. Klanten krijgen in het eerste kwartaal 2020 nog facturen van het CAK voor de bijdrage over de laatste perioden van 2019 en voor correcties over eerdere jaren. Daarnaast wordt beschermd wonen altijd door het CAK gefactureerd. Het kan voor de klant onduidelijk zijn bij wie ze terecht kunnen voor welke vragen.

Omdat een gemeente kan kiezen voor uitvoering door een andere (commerciële) partij dan het CAK moeten klantgegevens als automatische incasso's, contactgegevens en betalingsregelingen opnieuw worden doorgegeven.

4.5.2. *Impact op de keten*

De impact op de keten is in deze uitvoeringsvariant vergelijkbaar met die van uitvoeringsvariant 1. Ook in deze variant moeten gegevensuitwisselingen aangepast worden. Alleen doet het CAK dat voor een deel van de gemeenten, waarvan het aantal kan fluctueren. Voor gemeenten die de uitvoering zelf organiseren of bij een commerciële partij beleggen treedt uitvoeringsvariant 4 en daarmee gedeeltelijke uitfasering voor het CAK in werking.

Verschillende uitvoeringswensen gemeenten

In een variant waarbij de gemeente opdrachtgever van het CAK is, zonder dat het CAK een wettelijke taak heeft, is het mogelijk dat gemeenten aanvullende eisen stellen aan de uitvoering. Daarmee kan een eenduidige uitvoering niet gegarandeerd worden. Denk aan verschillende wensen ten aanzien van de factuur of gegevensuitwisseling met zorgaanbieders. Dat vraagt om flexibele processen en systemen die volgens de CAK ICT Roadmap gerealiseerd moeten worden. De implementatie en uitvoeringskosten kunnen door deze variabelen stijgen.

Rapportages

Voor de gemeenten die de uitvoering bij het CAK hebben belegd kunnen rapportages gemaakt worden en is benchmarken beperkt mogelijk. Het CAK beschikt namelijk niet meer over alle eigen bijdragegegevens. Daarmee verdwijnen de landelijke rapportagemogelijkheden over sturings- en beleidsinformatie en wordt het voeren van ketenregie lastiger.

Security

Als het CAK geen wettelijke grondslag meer heeft voor het uitwisselen van (persoons)gegevens moeten contracten gesloten worden met alle gemeenten waar het CAK de uitvoering voor doet. Waar gemeenten en CAK volgens AVG-termen nu beiden een verantwoordelijkheid hebben, verandert de relatie tussen het

CAK en gemeente in die van ‘verantwoordelijke’ en ‘verwerker’. Dat betekent dat een verwerkersovereenkomst gesloten moet worden.

4.5.3. *Impact op het CAK (juridisch, techniek en uitvoering)*

Juridisch

In deze variant voert het CAK de bijdragetaken niet voor het ministerie van VWS uit maar voor (een samenwerkingsverband van) gemeenten. In de Wmo 2015 zal het CAK zodoende niet worden aangewezen als uitvoerder, maar ligt de beleidsvrijheid om voor het CAK te kiezen bij de gemeenten. Dit is geen probleem voor de data, rechtstreeks afkomstig van de gemeente, die het CAK nodig heeft voor de uitvoering van de opdracht. Lastiger wordt het als het CAK op zijn beurt data bij derde partijen als de Belastingdienst of het UWV moet opvragen. In de Wmo 2015 voor 2020 moet goed worden beschreven dat de gemeente de taak door een derde partij mag laten uitvoeren en dat daarbij die derde partij ook data bij andere overheidsinstanties op mag vragen. Het heeft verder sterk de voorkeur als de wetgever in de Wmo 2015 stelt dat, als een gemeente de taak aan een derde partij wil overdragen, dit enkel aan het CAK mag. Zo wordt voorkomen dat marktpartijen toegang krijgen tot gevoelige overheidsinformatie van bijvoorbeeld de Belastingdienst, het UWV en de SVB.

Kaderwet Zelfstandige bestuursorganen / relatie VWS

In deze variant voert het CAK het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen niet meer uit op grond van een wettelijke taak. Tegelijkertijd blijft VWS op grond van de Kaderwet Zelfstandige bestuursorganen nog verantwoordelijk (eigenaar van) voor het CAK. Voor het uitvoeren van het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen blijft VWS aanspreekbaar als eigenaar als dat effect heeft op het uitvoeren van de overige in 2020 overblijvende wettelijke taken. Gezien de Kaderwet en de aanvullende afspraken tussen VWS en het CAK, moet VWS per gemeente of samenwerkingsverband van gemeenten toestemming verlenen voor de uitvoering van het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen. Een mogelijke oplossing is te onderzoeken of het mogelijk is om generieke toestemming te verlenen onder voorwaarden, voor uitvoering van deze dienstverlening door het CAK.

Wet Markt en Overheid

De Wet Markt en Overheid is van toepassing op overheden als ze economische activiteiten ontplooien zonder dat hiervoor een wettelijke grondslag is. Hiervan is sprake als het CAK in opdracht van gemeenten het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen uitvoert. Binnen de kaders die de Wet Markt en Overheid stelt is het niet uitgesloten dat het CAK in opdracht van gemeenten het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen uitvoert. Er moet dan worden voldaan aan de volgende spelregels:

1. *Integrale kostendoorberekening*
   Het CAK mag de uitvoering niet onder de kostprijs aanbieden. Alle directe en indirecte kosten moeten in rekening worden gebracht. Dit vereiste hoeft geen probleem te zijn als het CAK aantoonbaar maakt daadwerkelijk alle kosten in rekening te brengen. De kostentoerekening zal dus per taak moeten plaatsvinden.
2. *Verbod op bevoordeling van overheidsbedrijven*
   Het CAK mag geen voordelen hebben die concurrerende bedrijven niet hebben. Commerciële partijen kunnen stellen dat het al uitvoeren van de Wlz, met de daarbij behorende systemen en

financiering, een concurrentieel voordeel biedt. De uitvoering van de eigen bijdrage Wlz op basis van de wet en de uitvoering van het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen moeten om deze reden strikt scheiden zijn.

3. *Gegevensgebruik*
   Het CAK heeft vanwege haar andere wettelijke taken gegevens die commerciële partijen niet hebben. Dat mag geen oneerlijk voordeel opleveren. Deze gegevens mogen daarom alleen gebruikt worden voor economische activiteiten, als gewone bedrijven die gegevens ook onder dezelfde voorwaarden kunnen krijgen. Dit vereiste hoeft geen problemen op te leveren als het CAK geen gegevens hergebruikt die voor de uitvoering van andere wettelijke taken worden verkregen. De vraag is wel of het bewaken van anticumulatie door het CAK kan worden gezien als een oneerlijk voordeel, zeker als deze voortvloeit uit een wettelijke taak.
4. *Functiescheiding*
   Het is niet toegestaan dat overheden een bestuurlijke rol hebben voor economische activiteiten die ze zelf uitvoeren. Er moet een sterke scheiding zijn tussen dergelijke bestuurlijke zaken en economische activiteiten. Hier zou een probleem kunnen ontstaan als het CAK de eigen bijdrage zowel vaststelt als int (in plaats van vaststelling door gemeenten).

Samengevat kan worden gezegd dat de Wet Markt en Overheid het in opdracht van gemeenten uitvoeren van het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen uitvoeren niet uitsluit. Er kan echter wel een probleem ontstaan als niet helder wordt aangetoond dat aan de spelregels is voldaan.

Aanbestedingsrecht
Gemeenten zijn op grond van het aanbestedingsrecht niet vrij om opdrachten in de markt uit te zetten. De uitvoering van het abonnementstarief zal door gemeenten worden bekostigd en onder toezicht staan van gemeenten (via een af te sluiten overeenkomst) en is daarmee aanbestedingsplichtig. Ook valt de inning van eigen bijdragen niet onder de definitie van een niet aanbestedingsplichtige opdracht. Deze dienstverlening is daarmee aanbestedingsplichtig. Voor decentrale overheden is de drempel waarboven aanbesteed moet worden vastgesteld op € 221.000,-. Vooral bij samenwerkingsverbanden zal deze drempel gemakkelijk overschreden kunnen worden.

Gemeenten zijn dan niet vrij om de uitvoering van het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen aan het CAK te gunnen. Eventuele uitzonderingen hierop zijn niet mogelijk voor uitvoering in opdracht van gemeenten door het CAK. Quasi-inbesteden is niet mogelijk omdat gemeenten geen toezichtsrelatie met het CAK hebben. ‘Alleenrecht’ is een andere optie om zonder aanbesteding een opdracht te verstrekken. Naast een wettelijke basis kan dit ook door middel van een raads- of collegebesluit of een vastgestelde gemeentelijke verordening. Het belangrijkste voorbeeld van alleenrecht, het ophalen van huisvuil, geschiedt echter op een wettelijke basis. Alleenrecht op basis van een raads- of collegebesluit of een vastgestelde gemeentelijke verordening is omgeven met veel aanvullende en situationele randvoorwaarden, dat dit geen reële optie lijkt.

Wanneer het CAK tegelijk met andere (commerciële) partijen een inschrijvende partij is bij een aanbesteding, is het CAK juridisch kwetsbaar. Andere partijen kunnen een beroep doen op het gelijkheidsbeginsel. Zij kunnen stellen dat het CAK als voormalige uitvoerder van de inning van eigen bijdragen een kennisvoorsprong heeft die onevenredig groot is en bij aanbesteding niet meer ongedaan kan worden gemaakt.

Overdracht van persoonsgegevens
Zoals gezegd kunnen gemeenten in principe variëren in de uitvoeringspartij. Zo kan een gemeente kiezen voor uitvoering door het CAK of een andere partij. Ook kan een gemeente 'overstappen' van partij. Automatische incasso's, contactgegevens of betalingsregelingen moeten dan overgaan van de ene naar de andere partij. Als de gemeente kiest voor uitvoering door het CAK (en dus geen verplichte winkelnering heeft), dan wordt het CAK een verwerker voor de gemeente die gegevensverantwoordelijke is. De gemeente moet dan een 'normale' overeenkomst en een verwerkersovereenkomst met het CAK sluiten. In die verwerkersovereenkomst worden alle privacy technische afspraken gemaakt inclusief de afspraak over: wat te doen als de gemeente een andere uitvoerder gaat gebruiken. Als dit goed is geregeld in de verwerkersovereenkomst, dan is het overdragen van informatie juridisch geborgd. Ook over de bewaartermijnen moeten afspraken worden gemaakt in de verwerkersovereenkomst.

De data waarover het CAK beschikt op grond van de huidige Wmo mogen worden gebruikt voor de uitvoering van de Wmo na de wetswijziging. De gegevens heeft en gebruikt het CAK immers voor hetzelfde doel. Wanneer het CAK geen rol meer speelt in de uitvoering, moeten de gegevens verwijderd worden.

Techniek
Voor de uitvoering van variant 2 moet het ICT-landschap, net als voor uitvoeringsvariant 1, ingrijpend worden gewijzigd. De kans op desinvesteringen is echter aanzienlijk, omdat niet te voorspellen is welk percentage van de Nederlandse gemeenten voor uitvoering door het CAK zullen gaan kiezen.

Uitvoering
Het proces voor uitvoering van de taak is gelijk aan uitvoeringsvariant 1. Aanvullend zullen wel juridische overeenkomsten gesloten moeten worden met afzonderlijke gemeenten en/of samenwerkingsverbanden. Ook moet er SLA- en contractmanagement plaatsvinden. De verantwoording over uitvoering en afdrachten moet per contractpartner worden gedaan. Dit is een intensivering ten opzichte van uitvoeringsvariant 1.

De kostprijs voor de geleverde diensten van het CAK is lastig te bepalen als er geen langdurige zekerheid is over de afname van de diensten. Hoe minder gemeenten voor de diensten van het CAK kiezen, hoe kleiner de klantgroep en des te duurder de diensten worden. En omgekeerd, hoe meer gemeenten voor de diensten van het CAK kiezen, hoe groter de klantengroep en des te goedkoper de diensten worden, omdat de kosten naar rato omgeslagen moeten worden. Als het aantal deelnemende gemeenten fluctueert in de tijd zal het CAK een relatief grote flexibele schil in de resources moeten hanteren voor de uitvoering van de Wmo 2015. Dat verhoogt de kostprijs, deels vanwege het inhuurtarief en deels vanwege het doorlopende verlies van kennis en expertise. De kostprijs kan feitelijk pas bepaald worden als er zekerheid is over het aantal participerende gemeenten en het aantal klanten. Omdat het aantal opdracht gevende gemeenten per jaar kan verschillen, zal ook de kostprijs per jaar voor de gemeente anders zijn. Deze factoren zijn van invloed op de continuering van de bedrijfsvoering binnen het CAK en op de invoerings- en uitvoeringskosten. Voor een deel kan dit opgelost worden door te werken met deels vaste en variabele kosten en contracttermijnen met een zekere duur, bijvoorbeeld vijf jaar. Dit naar analogie met het Rijksincasso (CRI).

4.5.4. *Uitvoerbaarheid*
Het uitvoeren van het abonnementstarief en de bijdrageregeling voor woningaanpassingen in opdracht van gemeenten is juridisch problematisch. Er worden aanvullende risico`s gecreëerd in de relatie met VWS (Kaderwet zelfstandige bestuursorganen). De Wet Markt en Overheid en het aanbestedingsrecht

sluiten de uitvoering in opdracht van gemeenten niet uit, maar leveren juridische risico`s op. Het CAK is als voormalige uitvoerder en overheidsinstelling kwetsbaar voor juridische argumenten van commerciële marktpartijen. Deze risico`s zijn deels te mitigeren, onder meer door bij de kostprijsberekening een strikte scheiding per taak te hanteren. Desalniettemin blijven de risico`s aanzienlijk, moeilijk te voorspellen. Het is onduidelijk hoe marktpartijen zullen reageren op het CAK als concurrerende aanbieder en mitigerende maatregelen kunnen betwistbaar blijven.

4.6. Uitvoeringsvariant 3A: Het CAK factureert en int de bijdrage voor het abonnementstarief, de gemeente stelt vast.

4.6.1. *Impact op de klant*

Klanten worden in deze variant geconfronteerd met meer en uiteenlopender communicatiemiddelen, kanalen en loketten ten opzichte van de andere varianten. Ze ontvangen communicatie van meerdere organisaties: een beschikking van hun gemeente (al dan niet voorafgegaan door voorlichting over de eigen bijdrage) en de facturen van het CAK. Als klanten binnen een huishouden naast het abonnementstarief ook te maken hebben met de Wlz, beschermd wonen of opvang, ontvangen zij hiervoor facturen van het CAK of de instelling voor opvang. Dit kan leiden tot een toename van onduidelijkheid en bijbehorende klantvragen.

Het CAK heeft alleen nog een taak in afhandeling van bezwaar en beroep dat door de klant gemaakt wordt naar aanleiding van de factuur van het CAK. Gemeenten moeten bezwaar en beroep op grond van de vaststelling afhandelen. Het risico om ‘van het kastje naar de muur’ gestuurd te worden ontstaat. Dit heeft een nadelig effect op het ‘doenvermogen’ van klanten. Er moet daarom goede afstemming plaatsvinden tussen het CAK en alle individuele gemeenten, zodat communicatie over de taakverdeling naadloos op elkaar aansluit en negatieve klantervaringen worden voorkomen. Zoals uit de Jeugdzorg en de GGZ blijkt, is een naadloze ketencommunicatie bij een versnipperde uitvoering een uitdaging. De kans op fouten is hierbij aanzienlijk.

Daarnaast geldt in deze uitvoeringsvariant een extra afhankelijkheid voor het monitoren van anticumulatie. Gemeenten hebben de taak anticumulatie met de Wlz en de woningaanpassing te bewaken. Om anticumulatie met de Wlz te bepalen, is het nodig dat gemeenten inzicht krijgen in de Wlz-gegevens van de klant. Klanten kunnen daar vraagtekens bij zetten vanwege hun recht op privacy. Het CAK bewaakt de samenloop met beschermd wonen en opvang. Deze scheiding van taken kan leiden tot een langere doorlooptijd en daardoor tot een verhoogd risico op stapelfacturen. Stapelfacturen zorgen voor een negatieve klantervaring en veel klantvragen. Daarnaast is er een verhoogd incassorisico en draagt het niet bij aan het oplossen van de schuldenproblematiek.

4.6.2. *Impact op de keten*

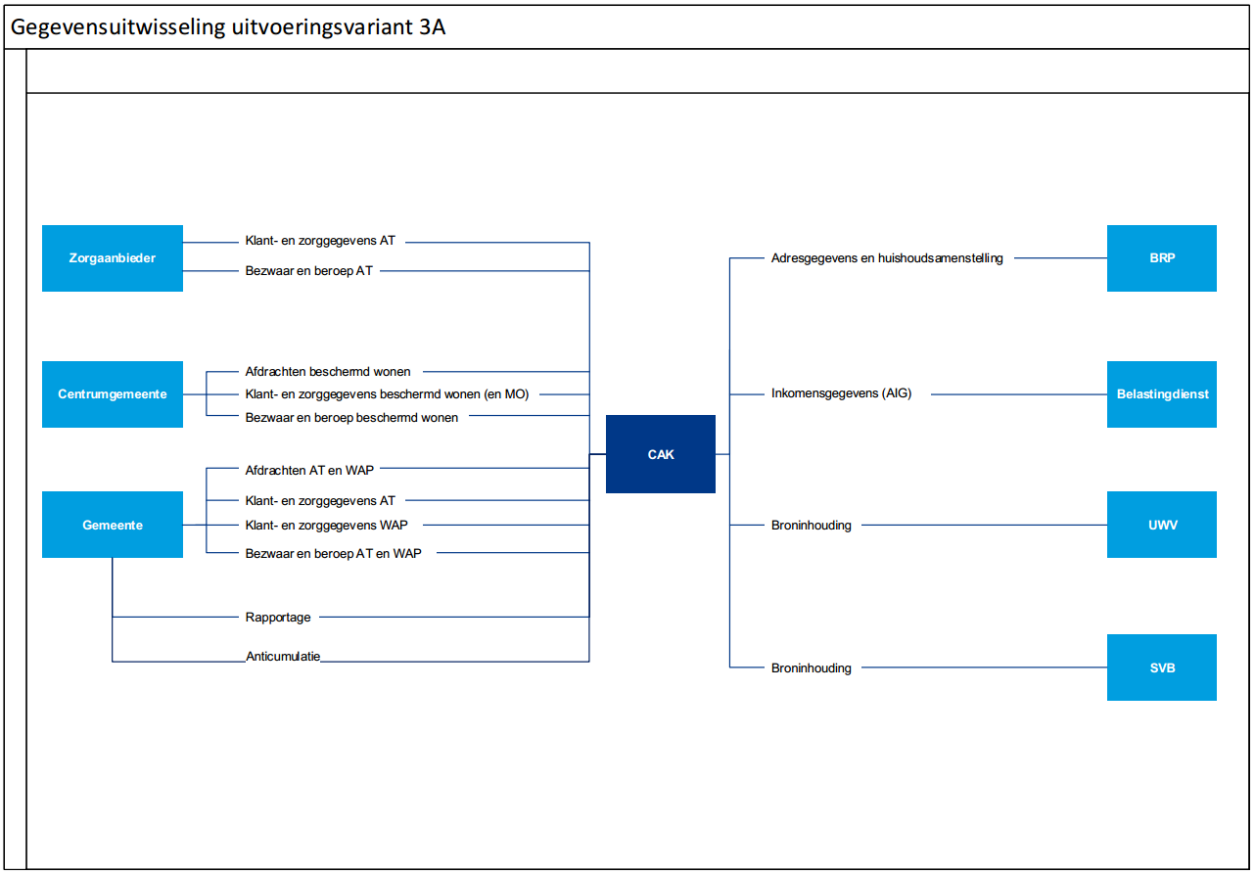
In deze uitvoeringsvariant worden taken verdeeld tussen het CAK en gemeenten. Desondanks moeten er nog veel gegevens uitgewisseld worden.

Gegevensuitwisseling

De gemeente stelt de eigen bijdrage in de vorm van een abonnementstarief vast. Daarvoor moet de huishoudsamenstelling door de gemeente bepaald worden. Klanten op hetzelfde BRP-adres vormen niet altijd een gezamenlijk huishouding conform de definitie in de wet. Gemeenten moeten ervaring gaan opdoen met het bepalen van de huishoudsamenstelling.

Gemeenten hoeven hun decentrale beleid voor het vaststellen van de eigen bijdrage niet meer aan het CAK door te geven. Die gegevensuitwisseling komt te vervallen.

Als er sprake is van minimabeleid, moeten gemeenten voor inkomensgegevens zelf voor een uitwisseling met van de Belastingdienst zorgen. De Belastingdienst zal dan in plaats van met één uitvoerder met meerdere partijen gegevens moeten gaan uitwisselen, al dan niet door tussenkomst van een intermediair, en daar separate infrastructuur voor moeten aanleggen.

Figuur 3 Gegevensuitwisseling uitvoeringsvariant 3A

Opsplitsen bewaken anticumulatie

De gemeente bewaakt een deel van de anticumulatie. Gemeenten moeten daarvoor beschikken over gegevens omtrent een verschuldigde bijdrage voor de Wlz en de woningaanpassing. Hiervoor is een nieuwe en/of aangepaste gegevensuitwisseling nodig. Het opsplitsen van het bewaken van de anticumulatie door twee uitvoerders brengt naast extra complexiteit ook foutgevoeligheid met zich mee. Daarnaast hoort anticumuleren vanuit juridisch oogpunt bij het vaststellen van de eigen bijdrage. Gemeenten kunnen pas vaststellen dat iemand € 17,50 verschuldigd is, nadat bewaking van samenloop en toepassing van anticumulatie heeft plaatsgevonden. Anders is het mogelijke gevolg dat na vaststelling door de gemeenten, de klant alsnog niets hoeft te betalen en het CAK niet kan innen.

4.6.3. *Impact op het CAK (juridisch, techniek en uitvoering)*

Juridisch

In deze uitvoeringsvariant hoeft het CAK minder privacygevoelige gegevens uit te wisselen dan bij de vorige varianten. Belangrijk is dat de specifieke inhoud van de taak goed in de Wmo 2015 wordt beschreven en dat daarbij ook duidelijk wordt aangegeven welke data met welke partijen mogen/moeten worden uitgewisseld.

Gemeenten krijgen de taak tot bewaking van anticumulatie met de Wlz. VNG-realisatie onderzoekt momenteel of het Wlz-register, waarin verzekerden met een Wlz-indicatie geadministreerd zijn, met de startdatum van de zorg kan worden uitgebreid. Anticumulatie kan immers alleen worden toegepast wanneer er ook daadwerkelijk een Wlz bijdrage verschuldigd is[9]. Pas dan is het abonnementstarief niet verschuldigd. Uitbreiding van het Wlz-register vergt een juridische grondslag en een wijziging van de Wlz. Onduidelijk is in hoeverre de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) een belemmering vormt om gemeenten, die geen rol spelen in de uitvoering van de Wlz, inzage in Wlz-zorggegevens te bieden. Deze belemmeringen spelen niet in de uitvoeringsvarianten 1 en 2 omdat het CAK daarin zowel de bijdrageregeling Wmo 2015 als Wlz volledig uitvoert en doelbinding heeft voor de ontvangst van dergelijke gegevens.

Techniek

Ook voor de uitvoering van variant 3A moet het ICT-landschap, net als voor uitvoeringsvariant 1, ingrijpend worden gewijzigd. Zoals beschreven bij uitvoeringsvariant 1 is een nieuw ICT-landschap nodig om de processen efficiënt uit te kunnen voeren en flexibel in te kunnen spelen op toekomstige veranderingen. Het onderdeel met betrekking tot het vaststellen van de eigen bijdrage hoeft het CAK in deze variant niet te realiseren, dit zal door de gemeente aan het CAK doorgegeven worden, maar alle overige onderdelen van het ICT-landschap moeten wel gerealiseerd worden. Wel moet het CAK in deze uitvoeringsvariant de gemeente voorzien van gegevens, zodat de gemeente de anticumulatie kan toepassen. Dit is een aanvullende aanpassingen op het ICT-landschap ten opzichte van uitvoeringsvariant 1.

Uitvoering

Doordat het CAK slechts een deel van het proces uitvoert zal dit impact hebben op het aantal medewerkers dat nodig is voor uitvoering van het proces en voor beantwoording van klantvragen.

4.6.4. *Uitvoerbaarheid*

Het CAK is uitvoeringstechnisch in staat om uitvoeringsvariant 3A met ingang van 2020 uit te voeren. De benodigde infrastructuur met gemeenten, de huidige schaalvoordelen en kennis en expertise zijn bij het CAK aanwezig. Systeemflexibiliteit is noodzakelijk om eenvoudig wijzigingen in wet- en regelgeving te kunnen doorvoeren. Beleidswijzingen in de bijdragesystematiek kunnen in deze uitvoeringsvariant niet meer centraal worden doorgevoerd omdat het CAK slechts voor de inning verantwoordelijk is. Bij beleidswijzigingen is VWS afhankelijk van het verandervermogen van gemeenten.

[9] Artikel 3.8 vierde lid onderdeel a Uitvoeringsbesluit Wmo 2015

4.7. Uitvoeringsvariant 3B: Het CAK stelt alleen de bijdrage voor woningaanpassingen vast en int deze.

4.7.1. *Impact op de klant*

Huishoudens die alleen een bijdrage in de vorm van het abonnementstarief betalen, hebben in deze uitvoeringsvariant alleen te maken met de gemeente. Overige klanten krijgen te maken met meer uitvoerders. Als klanten binnen een huishouden naast het abonnementstarief ook te maken hebben met een woningaanpassing, de Wlz, beschermd wonen of opvang, ontvangen zij hiervoor facturen van het CAK of de instelling voor opvang. Als een huishouden eerst alleen een abonnementstarief via de gemeente betaalt en vervolgens een woningaanpassing nodig heeft, zal de inning via verschillende partijen gaan lopen. Eerst via de gemeente, vervolgens via het CAK. Dit kan leiden tot verwarring en vragen bij het verkeerde loket, hetgeen een nadelig effect kan hebben op het ‘doenvermogen” van klanten.

Daarnaast is in deze uitvoeringsvariant een extra processtap nodig voor het monitoren van anticumulatie. Om anticumulatie met de Wlz, beschermd wonen en opvang te bepalen, is het nodig dat gemeenten inzicht krijgen in deze gegevens van het CAK, zodat zij het abonnementstarief niet facturen. Het is aannemelijk dat dit tot langere doorlooptijden leidt en daardoor tot een verhoogd risico op stapelfacturen. Stapelfacturen zorgen voor een negatieve klantervaring en veel klantvragen. Daarnaast is er een verhoogd incassorisico en kunnen klanten vanwege hun recht op privacy vraagtekens zetten bij het delen van informatie.

4.7.2. *Impact op de keten*

In deze uitvoeringsvariant worden taken verdeeld tussen het CAK en gemeenten. Desondanks moeten er nog veel gegevens uitgewisseld worden.

Gegevensuitwisseling

De gemeente stelt het abonnementstarief vast. Daarvoor moet de huishoudsamenstelling door de gemeente bepaald worden. Klanten op hetzelfde BRP-adres vormen lang niet altijd een gezamenlijk huishouden. Gemeenten moeten ervaring gaan opdoen met het bepalen van de huishoudsamenstelling.

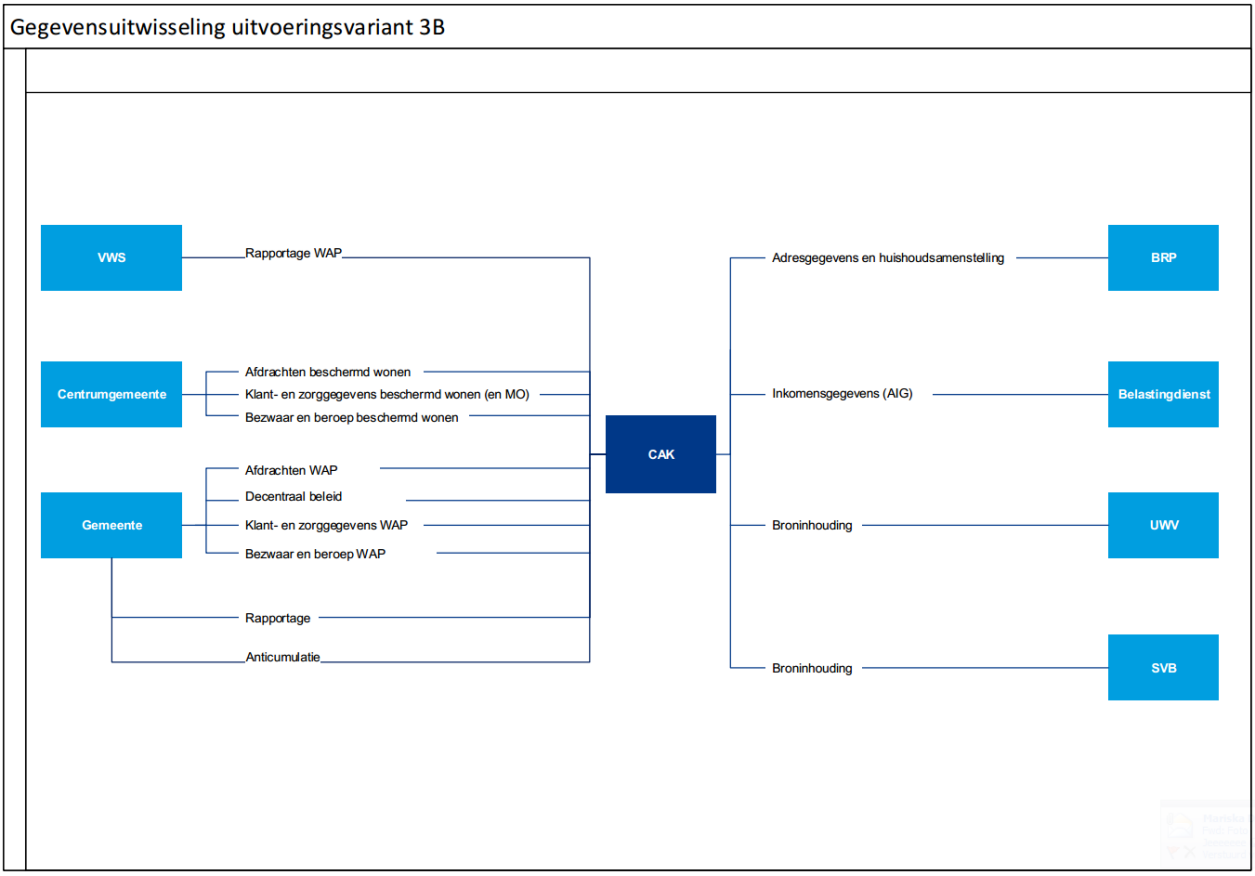
Gemeenten hoeven hun decentrale beleid voor het vaststellen van de eigen bijdrage (parameters) alleen nog voor de woningaanpassing aan het CAK door te geven. Gegevensuitwisseling voor bezwaar en beroep vindt bij het CAK alleen nog voor de woningaanpassing plaats.

De gegevensuitwisseling tussen de Belastingdienst en het CAK blijft voor de vaststelling van de inkomensafhankelijke bijdrage voor de woningaanpassing ongewijzigd in stand. Voor de vaststelling van het abonnementstarief bij minimabeleid moeten gemeenten voor inkomensgegevens zelf voor een uitwisseling met van de Belastingdienst zorgen. De Belastingdienst moet dan in plaats van met één partij, het CAK, met veel partijen, alle gemeenten, gegevens gaan uitwisselen.

Bewaken anticumulatie

De gemeente bewaakt (een deel van) de anticumulatie. Hiervoor is een nieuwe en/of aangepaste gegevensuitwisseling nodig. Gemeenten moeten beschikken over gegevens van de woningaanpassing, de Wlz, beschermd wonen en opvang. Het verdelen van de taak tot het bewaken van de anticumulatie neemt extra complexiteit met zich mee. Daarnaast hoort anticumuleren vanuit juridisch oogpunt bij het

vaststellen van de eigen bijdrage. Gemeenten kunnen pas vaststellen dat iemand € 17,50 verschuldigd is, nadat bewaking van samenloop en toepassing van anticumulatie heeft plaatsgevonden.

Figuur 4 Gegevensuitwisseling uitvoeringsvariant 3B

4.7.3. *Impact op het CAK (juridisch, techniek en uitvoering)*

Juridisch

De taak van het CAK beperkt zich tot het vaststellen en innen van de bijdrage voor de woningaanpassing en het bewaken van anticumulatie met de Wlz, beschermd wonen en opvang. Als gevolg daarvan moet goed in de Wmo beschreven worden welke informatie met welke partij uitgewisseld mag worden.

Techniek

Ook voor deze uitvoeringsvariant moet het ICT-landschap, net als voor uitvoeringsvariant 1, ingrijpend worden gewijzigd. Ook moet het CAK in deze uitvoeringsvariant de gemeente voorzien van gegevens, zodat de gemeente de anticumulatie kan toepassen. Dit is een aanvullende aanpassingen op het ICT-landschap ten opzichte van uitvoeringsvariant 1.

Zoals beschreven bij uitvoeringsvariant 1 is een nieuw ICT-landschap nodig om de processen efficiënt uit te kunnen voeren en om flexibel in te kunnen spelen op toekomstige veranderingen. Dat de klantenpopulatie kleiner wordt, is voor de aanpassingen in het ICT-landschap minder van invloed. De benodigde infrastructuur is gelijk aan die voor uitvoeringsvariant 1, ongeacht de hoeveelheid gegevens die verwerkt moeten worden.

Uitvoering

Het proces voor de uitvoering is gelijk aan de inkomensafhankelijke bijdrage in uitvoeringsvariant 1. Het aantal klanten dat een eigen bijdrage betaalt voor een woningaanpassing is aanzienlijk lager ten opzichte van de klantpopulatie van het CAK voor de Wmo in 2019. Vanwege het lagere aantal klanten zullen minder medewerkers nodig zijn voor uitvoering van het proces en beantwoorden van klantvragen.

4.7.4. *Uitvoerbaarheid*

Het CAK is uitvoeringstechnisch in staat om uitvoeringsvariant 3B met ingang van 2020 uit te voeren. De benodigde infrastructuur met gemeenten, de schaalvoordelen, en kennis en expertise is bij het CAK aanwezig. Systeemflexibiliteit is noodzakelijk om eenvoudig wijzigingen in wet- en regelgeving te kunnen doorvoeren. Aan klanten moet duidelijk gecommuniceerd worden wanneer ze met het CAK en wanneer ze met gemeenten te maken hebben, en bij wie ze terecht kunnen voor welke vragen.

Beleidswijzingen in de bijdragesystematiek voor woningaanpassingen kunnen in deze uitvoeringsvariant centraal worden doorgevoerd door het CAK. Voor wijzigingen in het abonnementstarief is VWS afhankelijk van de verandercapaciteit bij gemeenten.

4.8. Uitvoeringsvariant 3C: Het CAK fungeert alleen als gegevensknooppunt voor gemeenten zodat gemeenten via het CAK kunnen bepalen of een huishouden ook al een bijdrage betaalt voor de Wlz of beschermd wonen en opvang op grond van de Wmo 2015.

4.8.1. *Impact op de klant*

In deze uitvoeringsvariant fungeert het CAK alleen nog als knooppunt waar monitoring van samenloop en anticumulatie gecentraliseerd plaatsvindt. Hoewel de beleving van de klant grotendeels afhankelijk is van de kwaliteit van uitvoering van de bijdrageregelingen gemeenten, biedt het CAK klanten (en gemeenten) een centrale bewaking van samenloop en anticumulatie. En daarmee over de hoogte van de verschuldigde bijdrage.

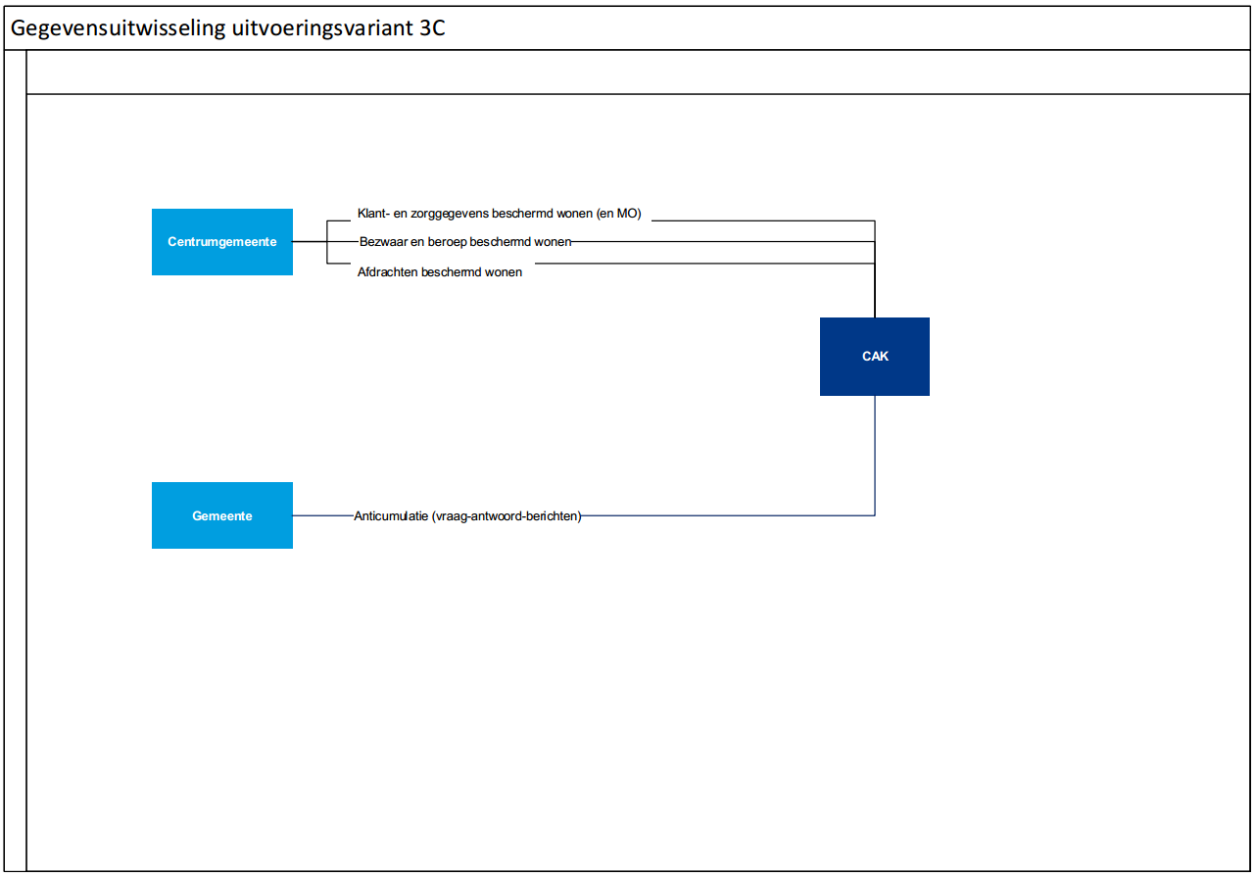
De klant heeft in deze variant ook te maken met de ‘uitfasering’ van de regeling bij het CAK (uitvoeringsvariant 4). Zo kan de klant correspondentie ontvangen van de gemeente (vanaf 1 januari 2020) en correspondentie van het CAK (perioden tot 1 januari 2020). Dit kan leiden tot een toename van onduidelijkheid en bijbehorende klantvragen en het risico om ‘van het kastje naar de muur’ gestuurd te worden. Dit heeft een nadelig effect op het ‘doenvermogen’ van klanten.

4.8.2. *Impact op de keten*

Gemeenten bewaken anticumulatie met opvang. Het CAK factureert de bijdrage voor de Wlz en beschermd wonen en kan daarover informatie aan gemeenten verstrekken, mits daar een juridische grondslag voor is. In het kader van doelbinding en de bescherming van privacygevoelige gegevens zal een gegevensuitwisseling op basis van ‘vraag-antwoord-berichten’ binnen de iWmo-standaard ontwikkeld moeten worden. De gegevensuitwisseling ziet er als volgt uit:

- Gemeenten bepalen, gerelateerd aan de taak tot vaststelling van de bijdrage, de huishoudsamenstelling.
- Gemeenten leveren persoonsgegevens (BSN) aan van de klanten en eventuele partners aan wie zij het abonnementstarief of de bijdrage voor een woningaanpassing willen opleggen en over welk tijdvak.
- Vervolgens koppelt het CAK aan gemeenten terug welke van de aangeleverde personen gedurende dat tijdvak een bijdrage Wlz of beschermd wonen verschuldigd zijn.

Voor de bovenstaande systematiek kan gekozen worden. Er zijn meer opties, maar die moeten in goed overleg met de keten uitgewerkt worden. Belangrijk is dat de ‘vraag- antwoord-berichten’ en een ‘abonnementenservice’ (notificaties) voor mutaties worden gerealiseerd. Dat kan het CAK via web services aanbieden. Terugkoppeling aan de aanvrager vindt alleen plaats in geval van samenloop binnen een huishouden. Het berichtenverkeer ziet er dan als volgt uit:

Figuur 5 Berichtenverkeer bewaking anticumulatie

4.8.3. *Impact op het CAK (juridisch, techniek en uitvoering)*

Juridisch

Met de introductie van deze uitvoeringsvariant heeft het CAK geen wettelijke taak tot vaststelling en inning van de bijdrage voor maatwerkvoorzieningen en pgb’s zoals deze momenteel in artikel 2.1.4 zesde lid van de Wmo 2015 is geformaliseerd. Alleen de inkomensafhankelijke bijdrage voor beschermd wonen wordt nog door het CAK vastgesteld en geïnd.

In deze variant blijft het CAK privacygevoelige gegevens uitwisselen met gemeenten. Zoals in paragraaf 4.6.2 beschreven, ontvangt het CAK bestanden met persoonsgegevens van klanten die een Wmo-bijdrage opgelegd krijgen. De uitwisseling beperkt zich dan ook tot deze gegevens. De retourberichten van het CAK beperken zich tot de personen die ook een bijdrage voor de Wlz of beschermd wonen

verschuldigd zijn (het CAK beschikt niet meer over informatie over opvang). Deze nieuwe wettelijke taak en de daarbij behorende juridische grondslag voor gegevensuitwisseling moeten nauwkeurig worden beschreven in de Wmo 2015 en in lijn zijn met het juridisch kader van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

Techniek

In tegenstelling tot uitvoeringsvariant 1 hoeft het CAK geen voorzieningen in te richten voor vaststelling en inning van de bijdrage. Wel moet het CAK in deze uitvoeringsvariant de gemeenten voorzien van gegevens, zodat zij de anticumulatie kunnen toepassen. Dit is een aanvullende wijziging ten opzichte van uitvoeringsvariant 1. Er moet gegevensuitwisseling plaatsvinden, klantgegevens moeten vastgelegd worden en gegevens moeten vergeleken worden met de administratie van de Wlz en beschermd wonen. Om te zorgen dat dit efficiënt uitgevoerd kan worden en dat flexibel om kan worden gegaan met toekomstige wijzigingen, moet het ICT-landschap worden gewijzigd.

Hoewel het nog in de kinderschoenen staat, kan nieuwe technologie zoals Blockchain hiervoor ingezet worden. Zo beschikt iedere partij op ieder moment over de zelfde betrouwbare en gevalideerde informatie terwijl deze tegelijkertijd alleen die informatie beschikt die in de relevante fase van het proces van belang is. Via de Interdepartementale Blockchain werkgroep en de Dutch Blockchain Coalition loopt op dit moment een verkenning ten aanzien van de uitvoering. Het kabinet heeft de ambitie als kenniseconomie wereldwijd voorloper te zijn in deze ontwikkeling. De SG van VWS heeft bij de presentatie van de pilotronde in 2017, waar het CAK met een Wmo-casus deelnemer van was, aangegeven groot voorstander te zijn van Blockchain technologie omdat het de uitvoeringskosten in de zorg aanzienlijk kan verlagen.

Uitvoering

In deze uitvoeringsvariant heeft het CAK vanaf zorgjaar 2020 geen rol in de vaststelling en inning van de bijdrage voor Wmo-ondersteuning, met uitzondering van de bijdrage voor beschermd wonen. Ook heeft het CAK geen rol in het beantwoorden van klantvragen hierover. Een groot deel van de Wmo-organisatie wordt ontmanteld: de infrastructuur voor klant, ketenuitwisseling, ICT en uitvoering. Het CAK heeft in het verleden, met name voor de CER en de Wtcg, aangetoond een wettelijke taak gecontroleerd af te kunnen bouwen. De kennis over de uitvoering verdwijnt doordat medewerkers, al dan niet gedwongen, afscheid nemen van het CAK. De benodigde inspanning voor het in de toekomst eventueel opnieuw opbouwen van deze infrastructuur en kennis is groot.

Niet alle werkzaamheden gerelateerd aan de huidige wettelijke taak komen direct te vervallen, omdat deze nog uitgevoerd moeten worden over 2019 en eerdere zorgjaren. De correcties op zorg, inkomen en burgerlijke staat worden nog conform de wettelijke termijnen verwerkt. De informatie in de diverse applicaties moet nog minimaal vijf jaren raadpleegbaar zijn voor verantwoording en eventuele beroepszaken.

Het CAK houdt in deze uitvoeringsvariant een rol om gemeenten te voorzien van de juiste informatie om anticumulatie toe te kunnen passen. De werkzaamheden omtrent uitwisselen van gegevens blijven daarmee bestaan, maar zullen aanzienlijk minder zijn. Daarnaast kan het CAK rapporteren over het aantal Wmo-klanten dat met samenloop en anticumulatie te maken krijgt.

4.6.4. Uitvoerbaarheid

Het CAK is uitvoeringstechnisch in staat om uitvoeringsvariant 3C met ingang van 2020 uit te voeren.

5. Risico's en beheersmaatregelen

Ten aanzien van de impactanalyse onderkent het CAK een aantal generieke risico's die op alle uitvoeringsvarianten van toepassing zijn. Daarbij zijn mitigerende maatregelen benoemd die de kans dat het risico zich voordoet en impact van de risico's kunnen verkleinen. Hieronder de benoemde risico's voor de invoering en de uitvoering van dit beleidsvoornemen.

Nr.	geïdentificeerde risico's	Kans	Gevolg	Initieel risico
0	Hoofdrisico: Het CAK geeft in de uitvoeringstoets aan dat de Wmo per 1 januari 2020 kan worden uitgevoerd maar in de praktijk blijkt dat het CAK óf de deadline niet haalt, óf de deadline wel haalt maar onvoldoende kwaliteit in de uitvoering levert. Alle onderstaande risico's zijn aan dit hoofdrisico gerelateerd.			
1	Het CAK beschikt (in samenhang met de gehele veranderkalender) over onvoldoende expertise, kennis en kunde (juiste persoon op de juiste plaats) tijdens de voorbereiding en/of de uitvoering van de Wmo per 2020.	Mogelijk	Zeer omvangrijk	Hoog risico
2	Het CAK ontvangt van de ketenpartners onvolledige, onjuiste gegevens of ontvangt de gegevens niet tijdig of het CAK ontvangt van de ketenpartners in het geheel geen gegevens .	Mogelijk	Zeer omvangrijk	Hoog risico
3	Het huidige ICT applicatielandschap voldoet niet lang genoeg.	Onwaarschijnlijk	Omvangrijk	Gemiddeld risico
4	Het nieuwe ICT landschap is niet tijdig gerealiseerd.	Mogelijk	Zeer omvangrijk	Hoog risico
5	Na 1 juli 2018 wil de politiek wijzigingen doorvoeren op de opdrachtbrief met het gekozen scenario uit de uitvoeringstoets waardoor de transitie vertraagd en het genoemde hoofdrisico actueel wordt.	Mogelijk	Zeer omvangrijk	Hoog risico
6	Het CAK heeft niet tijdig, vóór 1 januari 2020, inzicht in het werkelijk aantal klanten indien de Algemene Voorziening deel gaan uitmaken van het abonnementstarief.	Mogelijk	Gemiddeld	Gemiddeld risico

Nr.	Mitigerende maatregelen	Kans	Gevolg	Resterend risico
1	Het CAK brengt in kaart welke kennis en kunde wanneer benodigd is om de Wmo2020 te kunnen realiseren en uit te voeren. Het CAK maakt een capaciteitsplanning op basis van de werkelijke behoefte en stelt een plan van aanpak op om te borgen dat de juiste kennis en kunde op de juiste plaats zit.	Onwaarschijnlijk	Omvangrijk	Gemiddeld risico
2	Het CAK bepaalt nu al welke gegevens nodig zijn van de ketenpartners voor de diverse scenario's. Er wordt zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk 1 juli 2018, begonnen met de transitie Er wordt een convenant afgesloten met de ketenpartners om ervoor te zorgen dat er aan het CAK tijdig, volledige en betrouwbare informatie geleverd wordt. Het CAK realiseert een ICT oplossing die zo vroeg mogelijk in het proces anomaliteiten detecteert en de ketenpartners daarover informeert.	Onwaarschijnlijk	Omvangrijk	Gemiddeld risico
3	Het CAK zorgt o.b.v. een plan van aanpak, dat het huidige ICT landschap voor de oude zorgjaren van de Wmo beschikbaar blijft voor zolang nodig.	Zeer zeldzaam	Omvangrijk	Laag risico
4	Tijdig in werking stellen van een effectieve besturing op de realisatie van de relevante projecten uit de Roadmap ICT, uitgaande van het plan van aanpak.	Onwaarschijnlijk	Omvangrijk	Gemiddeld risico
5	Risico accepteren. De uiterste startdatum is een randvoorwaarde voor een succesvolle transitie. Van eventuele wijzigingen na 1 juli 2018 wordt door het CAK bij VWS aangegeven wat de invloed ervan is op de planning en de uitvoering.	Mogelijk	Gemiddeld	Gemiddeld risico
6	Het implementeren van een flexibele workforce die in de eerste maanden van 2020, al dan niet gebruikmakend van de CAK uitwijklocatie, de klant te woord kan staan.	Onwaarschijnlijk	Gemiddeld	Laag risico

6. Planning

Een planning wordt nog toegevoegd waarin aangegeven wordt waar de cruciale data liggen in het besluitvormingsproces, zoals onder ander opgenomen in de randvoorwaarden in paragraaf 3.1.
Er zal dan ook een figuur met een tijdlijn toegevoegd worden.
Omdat diverse zaken nog niet duidelijk zijn en er nog overleg met VWS plaatsvindt, zal een meer gedetailleerde planning in deel 2 van de uitvoeringtoets opgenomen worden.